

HYVÄN SUOMALAISEN RUOAN LÄHTEILLÄ

ATRIA TUOTTAJAT

4/2022

”Punnitsemisessa on kehityksen paikka”

VIKKO PIRKOLAN TILALLA

15

4

Mistä on Atrian kilpailukyky ja menestys tehty?

12

Arjen säästöt emolehmä- ja broileritilalla

32

Kilpailuetuja haetaan vastuullisuustekojä todentamalla

Kilpailukyinen tuotanto

LÄHES KAIKKIEN tuotantoon tai palveluihin liittyvien toimien kilpailukykyä voidaan arvioida. Kansakunnat erityisesti Pohjoismaissa huolehtivat monista palveluista, joiden keskeinen näkökulma ei niinkään ole ollut kilpailukykyisyys. Tämä on väistymässä. Otetaan esimerkiksi postitoiminnot, vanhusten palvelut, lasten päivähoito, terveyspalvelut tai julkiset palvelut yleensä. Minun ikäluokkani ihmiset ovat pitäneet niitä pitkään itsestään selvyytenä. Ikään kuin ne kuuluisi hoitaa ”kustannuksista välittämättä”. Enää ei näin ole.

GLOBALISOITUNEESSA MAAILMASSA monet tavarat ja palvelut voidaan tuottaa siellä, missä ne on edullisinta tuottaa. Tämä on johtanut maailman keskinäisten riippuvuuksien kehittymiseen, jonka rikkoutuminen rikkoo paljon muutakin. Venäjän vastuuton hyökkäys Ukrainaan on kauhistuttavin esimerkki siitä, mitä voi tapahtua, kun tämä riippuvuuskehikko rikotaan.

EUROOPPA ON rakentanut omaa kilpailukykyään halvan venäläisen energian varaan. Se on tuntunut viisaalta sekä taloudellisesti että maailman rauhan vuoksi. Erityisesti suuri teollisuusmaa Saksa maksoo tästä nyt raskaan hinnan. Myös monet muut Euroopan maat käyvät talven lähestyessä energian riittävyden osalta selviytymistaistelua. Tämä on raskas esimerkki siitä, mitä kovan ja armottoman kansainvälisen kilpailun alttarilla voi tapahtua. Eri maiden yritykset ja kansantaloudet ovat olleet kilpailukykyisiä muiden maaosien monia tuotanto- ja vastaan osittain juuri halvan venäläisen energian ansiosta. Tähän on tullut loppu. Jotain tästä voidaan kuitenkin oppia.

KAIKKI PALVELUT ja tuotannot on syytä pyrkiä toteuttamaan niin tehokkaasti ja kilpailukykyisesti kuin se vain on mahdollista. Se on yritysten hengissä pysymisen edellytys. Kilpailukykyiseen tuotantoon ei ole oikotietä. Se on sitä, että kykenee tekemään palvelun tai tuotteen sellaisella hinnal-

la, että markkinassa sillä on kysyntää. Ellei ole, ei tuotteella, palvelulla tai yrityksellä ole tulevaisuutta. Tämä pätee lähes kaikkeen. On kuitenkin asioita, joita pitää turvata. Jokaisella kansakunnalla on oltava tietty huoltovarmuus, johon tarvitaan myös yhteiskunnalta riittäviä taloudellisia toimia. Kriittisiä asioita ovat muun muassa energia, ruoka, maanpuolustus, koulutus, terveydenhuolto ja tietty infrastruktuuri.

MEITÄ LÄHELLÄ oleva maatalous ja siihen liittyvä teollisuus ovat käyneet jo vuosikymmeniä omaa selviytymistaistelua. Aikojen saatossa valtava määrä maatiloja on lopettanut kilpailukykyyn riittämättömyyteen. Samanaikaisesti iso määrä jalostusyrityksiä lopettanut, yrityksiä ja tuotantolaitoksia on suljettu, ja toimintoja keskitetty. Nyt kilpailukyky on aiheena mitä ajankohtaisin. Jokaisella jatkamaan aikovalla maatilalla on tarkkaan pohdittava, mitkä tekijät tekevät omasta tuotannosta kilpailukykyistä. Tämä pätee niin maito- ja lihatuotteiden kuin muidenkin tuotteiden jalostajiin. Jos kustannukset ovat korkeammat kuin saman alan muilla yrityksillä, pelistä tippuu jollakin aikavälillä varmasti pois.

ATRIALLA JOKAISEN työntekijän tulee tehdä parhaansa, jotta yrityksen kilpailukyky säilytetään. Omistajien kannattaa säilyttää yrityksen vastuulle vain sellaiset toimet, että yritys selviää niistä. Atrian tehtävä yrityksenä on pyrkiä maksamaan kilpailukykyinen tuottajahinta tuottajilleen, jotta tuottajilla on mahdollisuus pärjätä. Tuottajien tehtävä on huolehtia oman maatilansa kilpailukykyvyydestä. Vastuu on kaikilla. Yhteiskunnan on huolehdittava siitä, että toimialamme pelikenttä on kilpailukykyinen muiden maiden maatalouden ja teollisuuden kustannusten kanssa. Edessämme on nyt aika, jolloin kilpailukykyvyydestä ei voi kukaan tinkiä.

Reijo Flink
Toimitusjohtaja
A-Tuottajat, A-Rehu, Nautasuomi

ATRIAN TUULIPUISTOHANKE ETENEE

10

”Tuulivoimatuotantoa ja sähkön kulutusta ei ole yhdistetty vastaavalla tavalla aikaisemmin.”

– Anssi Koski, hankkeen osa-aikainen projektipäällikkö, Skarta Energystä

TEEMA: KILPAILUKYKYINEN TUOTANTO

19

Lue kilpailukykyisen tuotannon tekijöistä eri tuotantosuunnissa

HIVENAINEPEITTAUS

24

A-Rehu tutki mangaanin vaikutusta kaurasatoon. Katso tulokset!

38

BIOTURVAN TÄVITYS KEHITTÄVÄ KOKO AJAN

Näin bioturva huomioidaan Luosalan tilalla

ATRIA TUOTTAJAT 4/2022

- 2 PÄÄKIRJOITUS**
Kilpailukykyinen tuotanto
- 4 MISTÄ ON ATRIAN KILPAILUKYKY TEHTY?**
Markku Hirvijärvi menestyksen aineksista
- 8 MARKKINAKATSAUS**
Tilannekuva nauta-, sika-, siipi- ja viljamarkkinassa
- 12 ARJEN SÄÄSTÖJÄ**
Näin emolehmä- ja siipikarjatilalla säästetään
- 14 REHUHÄVIKKI**
Teesit rehuhävikin vähentämiseen emotilalla
- 15 VIIKKO PIRKOLAN TILALLA**
Juttusarjan tässä numerossa seurataan sikatilaa arkea
- 18 TUOTTAJALOUNAILLA KUULTUA**
Yhteenveto ajankohtaisista alustuksista
- 26 KASVINVIJELYHANKKEET**
Hivenet ja tautitorjunta-aine testissä
- 27 ATRIAN KILPAILUKYKYINEN BROILERI**
Tehokas, terveellinen ja vastuullinen
- 28 AGRI BENCHMARK -VERKOSTO**
Kumppanuus maailmanlaajuisessa verkostossa
- 30 KANSAINVÄLINEN SIANLIHANTUOTANTO**
Vertailutietoa maailmalta
- 32 VASTUULLISUUSTEOSTA KILPAILUETUA**
Todennettua informaatiota omasta ketjusta
- 35 RUOKINTA SIKATILALLA**
Suunnistajan kartta on sikatilalla ”ruoksu”
- 36 NAUTAHANKKEET**
Hyvä tuottavuus, parempi tili
- 40 CARBO-TIEDESEMINAARI**
Puheenvuoroja ilmastomuutoksesta
- 41 RESEPTIT JOULUUN**
Viski-vaahterasirappiglasyyri ja leikkelekranssi
- 42 TUOREET**
Uutta ja ajankohtaista
- 43 HENKILÖKUVASSA**
Maitotilojen asiakkuuspäällikkö Katri Leinonen

Julkaisija: A-Tuottajat Oy **Painopaikka:** PunaMusta Oy
Päätoimittaja: Kaisa Lehtimäki **Toimituskunta:** Sinikka Hassinen, Niina Immonen, Ossi Hakala-Rahko, Iida-Maria Huhtala, Teija Paavola, Marko Jokinen, Anne Rauhala, Tomi Karsikas, Susanna Vehkaoja ja Harri Muilu. **Suunnittelu:** BSTR
Taitto: Kind Company **Kuvaajat:** Tuukka Kiviranta, Mervi Turunen, Jaska Poikonen, Ilkka Koski, Atrian arkisto

Jalat todella tukevasti maassa, pää välillä pilvissä

Mistä on ruokatalo Atrian kilpailukyky ja menestys tehty? Iso kysymys ansaitsee kahta sanaa pidemmän vastauksen. Pelkistetysti: on tiedettävä mitä tekee, ymmärrettävä, miltä markkina näyttää, kehitettävä timantinlujaa perustekemistä sekä vietävä eteenpäin sovittuja kilpailuetuja. Markkinaykkönen ei voi jäädä laakereilleen lepäämään.

Kilpailumenestystä voidaan toki mitata luvuilla, prosenttiosuuksilla ja sijoituksilla. Esimerkiksi: Atrian markkinaosuus on kotimaassa 25–30 %; olemme punaisen lihan markkinaykkönen ja esimerkiksi naudanlihassa ehdoton brändiyykkönen; tehokkuudessakin löytyy, sillä olemme euroa/kilo -mittarilla mitattuna Euroopan huipputasoa. Mutta vähintään yhtä mielenkiintoista on pohtia, miksi näin on. Miten pidämme kotimaan piikkipaikan ja millä evällä

Atria pärjää maailmanmarkkinoiden taistelutilanteissa? Markku Hirvijärvi, Atria Suomen lihaliiketoiminnan sekä vienti- ja teollisuuskaupan johtaja kertoo, että tärkein syy on Atrialta löytyvä vankka perusta, joka on kilpailuvyön tärkein tekijä. Sen ansiosta Hirvijärvin nukkuu yönsä paremmin.

– Atrian perusta on kunnossa: mikään ei ole rikki, ja perustaa on jopa pystytty vahvistamaan siitä huolimatta, että viimeisen 10 vuoden ajan lihamarkkinat ovat heiliahdelleet enemmän kuin

koskaan. Investointikykyämme on ollut hyvä, eikä investointitaakkaa ole kertynyt paljon vuosien varrelta.

TURVAA MARKKINAHEILAHTELUILTA
Kun perusta on kunnossa, etuna on Hirvijärven mukaan muun muassa, että kustannustaso ei karkaa ja pystytään tarjoamaan markkinaan laadukasta tuotetta oikeaan hintaan. Tämä näkyy kotimaan markkinassa siinä, että kuluttaja tietää aina, mitä ostaa.

Kanan kilpailukyky rakentuu maailman parhaasta ketjusta

Kilpailukyky tuntuu välillä sananakin epämiellyttävältä, varsinkin, kun se liitetään ruoan tuotantoon ja erityisesti eläintuotantoon. Emme voi kuitenkaan välttää kilpailulta oikeastaan missään. Luonto sinällään on rakentunut kilpailun kautta, ja siihen päälle ihmisen keksimä talouselämä suorastaan vaatii kilpailua. Kilpailemme koko ajan. Siitäkin, että huolehdimme eläinten hyvinvoinnista muita paremmin.

Kanassa jos missä ruoantuotannon kilpailukykytekijät ovat kohdillaan. Kuluttajalle kana on maukasta, terveellistä ja helposti laitettavaa ruokaa. Eikä kanassa ruoanlaiton nopeuskaan haittaa aina kiireisen nykyihmisen arkea. Kana on oikeasti myös sitä arkiruokaa, josta on etua, kun ihmisen elämä on arkea viitenä päivänä viikossa. Kuluttajalle siinä on kaikki kohdallaan.

Olemme Suomessa ja Atrian broileriketjussa rakentaneet vuosikymmenien aikana maailman parhaan broileriketjun. Lintumme kasvaa terveenä ilman lääkitystä. Se käyttää saamansa rehun tehokkaasti hyödykseen ja kasvaa nopeasti teurastusikänsä. Ainutlaatuista maailmankin mittakaavassa. Ei murhetta salmonellasta eikä muistakaan ihmiselle vaarallisista taudeista. Kun tähän lisätään vielä ainutkertainen integraattimme omine rehutehtaineen, ja sen antama mahdollisuus kehittää rehumme juuri sellaisiksi, kuin me ketjussa tarvitsemme, on konsepti aika lailla kohdillaan ja kilpailukykyinen. Tuottajamme ovat ruoantuotannon kärkipäätä kaikilla mittareilla laskottuna. Yrittäjyyttä ja osaamista parhaimmillaan.

Toki kehitämme kilpailukykyämme koko ajan. Haluamme yhä enemmän: Olla enemmän ja useammin kuluttajan lautasella. Uudistamme ja kehitämme tuotteitamme jatkuvasti. Vähennämme tuontisoijan käyttöä vähentääksemme ilmastokuormaamme. Investoimme nyt historiallisen paljon parantaaksemme teollisen prosessimme kilpailukykyä ja taataksemme sen vuosikymmeniksi eteenpäin.

Huolehdimme atrialaisen kanan kilpailuvystä kuluttajan lautaselle saakka.

Matti Perälä

Siipikarjaliiiketoiminnan johtaja
Atria Suomi

– 100-prosenttinen kotimaisuus, pitkät perinteet ja ketjumme osaaminen näkyvät ja maistuvat tuotteissa. Maku ja laatu ovat tärkeimmät asiat, kun tehdään elintarvikkeita.

Tasalaatuisuus ja ison toimijan hyvä tuottoisuus tuo koko ketjulle vakauttaa myös markkinaheilahteluja vastaan.

– Euroopassa on ollut viimeisten vuosien aikana isoja heilahteluja. Meidän etuna on se, että ollaan monipuolisia. Kun heilahteluja tulee, tuotannon ja liiketoiminnan päässä lasketaan tarkasti, mitä arvoa kannattaa optimoida missäkin kohtaa, ja kuinka pystytään tuotantomääriä ohjaamaan paremmin suhteessa markkinatilanteeseen.

RATKAISUT OMISSA KÄSISSÄ

Liian pitkälle hyvänolon tunteeseen ei kuitenkaan saa mennä. Hirvijärven mukaan omaa toimintaa on hiottava kautta koko ketjun.

– Atrialla on pitkä historia ja sitä kunnioitamme. Atrian on yrityksenä oltava timantinkovassa kunnossa, niin että yhteistyökumppanimme ja omistajamme voivat luottaa siihen, että tuotanto pyörii sukupolvelta toiselle – myös tulevien 115 vuoden ajan.

Tähän Hirvijärvellä on yksinkertainen resepti:

– Kehitetään niitä asioita, mitkä ovat omissa käsissä: hävikkien vähentämi-

nen, mahdollisimman hyvät saannot sekä laadun todentaminen. Tilalta tuleva hyvinvoiva eläin tuottaa paremmin ja tuo siten myös euroja kassaan.

Myös trendejä on seurattava, ja niitä tunnistetaan Hirvijärven mukaan hyvin. Sitäkin ammattitaitoa on pidettävä yllä ja ajoitusta hiottava.

– Ruoka-alan isoimmat trendit rantautuvat Eurooppaan yleensä Pohjois-Amerikasta ja sieltä Britteihin. Nämä trendit tulevat pohjoismaihin ja Suomeen varsin hitaasti, ja ajoituksella onkin iso merkitys isoissa uusissa lanseerauksissa.

KILPAILUEDUT EROTTAVAT

Vahvan perustekemisen ohella Hirvijärvi nostaa esiin myös keskeisiä kilpailuetuja, joilla Atria pyrkii erottautumaan kilpailijoista. Sellaisia ovat esimerkiksi kotimaassa ja ulkomailla nousussa oleva lihantuotannon antibioottivapaus, porsaiden terveet saparat ja naudanlihassa takuumureus, marmorointi ja maku-rasvat. Viennissä korostuu myös lihan salmonellattomuus.

– Se, että meillä on eläintaudit hyvin hallussa rehustusketjua myöden, on saavutettu kilpailuetu kaikissa tuotantosuunnissa. Euroopan ulkopuolelta tulevat uudet ostajat saattavat ihmetellä, miten on mahdollista, että meillä ei ole ruhonpesua, tai miksi emme säteilytä tuotteita, Hirvijärvi kertoo.

Myös ostajat ovat tätä nykyä yhä ammattimaisempia ja osaavat kysyä niin työturvallisuusasioiden kuin hännänpuurentapoistojen ja eläinlääkärin raporttien perään.

– Laadukkaan tuotteen on oltava oikeasti muita laadukkaampi, ja se on pysyttävä todentamaan.

Uusien kilpailuetujen hakeminen on Hirvijärven mukaan kaksipiippuinen juttu. Kilpailuetuja pitää kehittää ja löytää mahdollisimman iso ja merkittävä ero kilpailijoihin. Kuitenkaan tämä ei saisi nostaa paljon kustannuksia, jos etu on sellainen, että sitä ei saa mitattua rahalla ulos. Etu voi kuitenkin osoittautua merkittäväksi kaupankäynnissä, jos muilla ei kyseistä etua ole.

– Silloin kauppa käy, kun taas muilla varastot kasvavat, Hirvijärvi vahvistaa.

Tiukassa kilpailutilanteessa uusi kilpailuetu ei välttämättä aina tuo merkittävää lisähintaa, mutta voi nousta ratkaisevaan asemaan.

– Kun on 10 miljoonaa kiloa lihaa varastossa ja kilpailijoilla ”samaa tavaraa” myynnissä, sillä on merkitystä, saadaanko kaupat tehtyä.

Joskus kilpailuedun realisoitumisessa voi mennä aikaa.

– Esimerkiksi soijaton ruokinta on asia, joka voi muodostua kotimaan kilpailueduksi pitkässä juoksussa. Jos maailmalla tulee huono soijasato, ei ole

hyvä, että toimintamme tukeutuu liiaksi siihen, Hirvijärvi huomauttaa.

TULEVIEN VUOSIEN KESKEISET KÄRJET

Nyt eletään tilanteessa, jossa suomalainen kuluttaja katsoo budjettiaan, ja tärkeimmiksi asioiksi ostopäätöksen kannalta ovat nousseet hinta ja kotimaisuus.

– Tulevina vuosina meidän pitää olla erittäin kilpailukykyisiä. Laatu, saannot sekä erilaiset hävikit pitää nostaa vieläkin tiukempaan seurantaan. Syödessään lihaa kuluttaja haluaa saada yhä parempaa ja maukkaampaa tuotetta. ”Parempaa” tarkoittaa tässä yhteydessä muun muassa parempaa makua ja paremmin omille arvoille sopivaa tuotetta. Tämän kautta meidän pitää ketjua edelleen kehittää, Hirvijärvi vahvistaa.

Lihan kärjet ovat toisin sanoen laadukkaassa ja tasalaatuisessa tekemisessä tuotannon joka vaiheessa sekä laadukkuuden todentamisessa.

– Tämän lisäksi esimerkiksi possussa myös antibioottivapautta kehitetään vahvasti. Kanassa puolestaan antibioottivapauden markkinointia viedään eteenpäin. Viennissä jatketaan systemaattista työtä antibioottivapaiden tuotteiden volyymin

ja vetoisuuden kasvattamiseksi, Hirvijärvi summaa

Nautapuolella on Hirvijärven mukaan jatkettava mureuttamiseen ja makurasvoinhin perustuvaa mäkutekemistä. Siinä Atrialla on jo nyt vahva etulyöntiasema ulkomaiden ja kotimaan kilpailijoihin nähden.

– Se, että pystymme tekemään kaiken laadukkaasti ja takuumureuttamaan lihaa noin kuusi viikkoa arvo-osissa, on ainutlaatuista. Myös eri nautarotujen ominaisuuksien hyödyntämisestä voi löytyä tulevaisuudessa potentiaalia, Hirvijärvi arvelee.

Vaikka maatalouden tilanne ei ole tällä hetkellä helppo, Hirvijärvi on vakuuttunut siitä, että Atrian ketjussa on oikea porukka tekemässä oikeita asioita. Tästä on hyvä jatkaa.

– Pitää kiittää kaikkia siitä, että olemme onnistuneet näinä vaikeina aikoina ja että meillä on nyt hyvä pohja ponnistaa eteenpäin. Meidän ketjussa on erittäin vahvoja ammatilaisia aina tuottajista ja alkutuotannosta tuotantoon, tuotekehitykseen ja asiakasrajapintaan asti. Sen lisäksi, että ihmiset osaavat asiansa, heillä on palo kehittää omaa tekemistään. Se on kaikkein tärkein vahvuutemme. ■

Kustannuspaine jatkuu ja erilaiset sesongit muodostuvat tärkeiksi

Kuluttajia piinaa kustannusten nousu, ja Mustanmeren viljakuljetukset heiluttavat markkinoita. Talouksissa joudutaan tinkimään. Tämä tarkoittaa myös kalliimpien elintarvikkeiden kysynnän laskua. Monien raaka-aineiden hinnat näyttävät kuitenkin saavuttaneen lakipisteensä.

Globaali sikamarkkina elpyy, mutta hitaasti

Kiinan sianlihamarkkinan turbulenssi näyttäisi tasaantuvan Q2–Q3:n aikana sivutuotteiden osalta. Palalihan hinta on valitettavasti kehittynyt erittäin maltillisesti. Palaliha ei ole vielä saavuttanut meidän kustannustasoamme, mutta sianlihan hinta Aasiassa on edelleen nousussa. Toivotaan sen kehittymistä edelleen.

Euroopasta odotimme positiivisempia viestejä sianlihan osalta, mutta valitettavasti kauppa ei ole käynyt possun arvo-osissa kesän aikana odotetusti. Esimerkiksi Saksa on laskenut tuottajahintojaan viimeksi kuluneen kolmen viikon aikana –20 snt/kg. Toivotaan, että tämä suunta kääntyy talvea kohti. Näin voikin käydä, koska kysyntää muodostuu nyt enemmän possuun sen suhteellisen edullisen hinnan kautta. Varsinkin lounasravintolat lisäävät nyt possutuotteita.

TEKSTI: Markku Hirvijärvi, johtaja, lihaliiiketoiminta & vienti- ja teollisuuskauppa, Atria Suomi

Kustannusten nousu näkyy myös jauhelihojen volyyymeissä

Koko Suomessa naudan kulutus on laskenut alkuvuoden aikana –4 % ja viimeisen neljän kuukauden aikana –7 %, ja tämä on huolestuttava suunta.

Kuluttajien kustannusnousut näkyvät nyt ostokäyttäytymisessä niin ravintoloissa kuin päivittäistavarakaupassa. Valitettavasti muun muassa naudan arvo-osia on ostoslistalla yhä harvemmin. Jauhelihojen osalta on tapahtunut myös muutoksia viimeksi kuluneen kolmen kuukauden aikana. Sekoitteiden kysyntä on kasvanut radikaalisti, ja kalleimmat jauhelihat hiipuvat volyyymillisesti.

Kuluttajien säästöt näyttävät kohdistuvan nyt ulkomaanmatkoihin. Tämän pitäisi tuoda kotimaan myyntiin kysyntää ja säpinää. Uskon myös, että tämä kysyntä kohdistuu laadukkaisiin tuotteisiin enemmän – arkena jaksaa pinnistellä, mutta lomalla ollaan lomalla ja rahaa kulutetaan enemmän.

TEKSTI: Markku Hirvijärvi, johtaja, lihaliiiketoiminta & vienti- ja teollisuuskauppa, Atria Suomi

Kohonneet kuluttajahinnat näkyvät kanan kysynnässä

Alkukesän ja syksyn aikana nousseet kuluttajahinnat kaupoissa ja kokonaan kuluttajille uudenlainen hintataso panee monet miettimään ostoksiaan entistä tarkemmin. Vaikka ruoka onkin välttämättömyyshyödyke, jota meidän kaikkien on saatava ja ostettava säännöllisesti, ruokatuotteillakin on hintajoustonsa. Tämä näkyy nyt kuluttajan valintoina ruokakaupassa ja tarkempana ruoan käsittelynä kotona. Kuluttajat käyttävät ruokatarvikkeensa aikaisempaa tarkemmin kotonaan hävikkiä välttäten ja harkitsevat ostoksilla tarpeensa aikaisempaa tarkemmin.

Lihan kohdalla muutokset ovat olleet jo nyt suhteellisen suuria ja osin odottamattomiakin. Ravintolaruokailun väheneminen ja arvokkaampien naudan pihvien kysynnän lasku oli jollain lailla odotettavissa. Emme kuitenkaan osanneet odottaa paremman naudan jauhelihan kysynnän notkahdusta ja kulutuksen siirtymistä sika-nautaan ja muihin edullisempiin jauhelihoihin, kuten kanan jauhelihaan. Kanan luuttomien jalkaosien kysyntä onkin oikeastaan koko alkuvuoden ylittänyt jopa tarjonnan, eikä tilanne ole vielä kukaan oikaisutoimista huolimatta oleellisesti muuttunut. Paistileikkeiden suosio on jatkunut hyvänä, ja lisäksi jauhelihoissa kulutusta on siirtynyt kanaan yhä enemmän. Toki kanan jauheliha on punaisen lihan jauhelihoihin verrattuna pieni tekijä ruokamarkkinassa.

Kuluttajan kukkaronnyörien kiristyminen näkyy nyt valitettavasti suurimman kanatuoteperheen, eli fileiden kysynnän laskuna. Aikaisemman kymmenen euron ja sitäkin matalampien kilohintojen sijaan kuluttajat joutuvat nyt maksamaan fileepihveistä 14–18 euroa kilolta, maustamistavasta riippuen. Se on monelle jo aika paljon rahaa, mikä on alkanut näkyä myyntimäärissä jo meille asti. Toki kauppa kampanjoi edelleen huomattavasti tuotakin hintatasoa alemmilla hinnoilla ja saa kuluttajat liikkeelle. Joudumme nyt seuraamaan kysynnän kehitystä tarkasti ja huolehtimaan myös siitä, että kanan filee säilyttää suosikkiaseman lautasella jatkossakin.

TEKSTI: Matti Perälä, siipikarjaliiiketoiminnan johtaja, Atria Suomi

Euroopassa hinnat ovat vahvistuneet

Viljamarkkinassa on siirrytty sadonkorjuun jälkeiseen hiljaisen tarjonnan aikaan. Loppuvuosi on viljakaupassa yleensäkin rauhallinen. Luonnonvarakeskuksen 19. syyskuuta julkaiseman päivitetyn satoennusteen mukaan kokonaissato pysyi noin 3,6 miljardissa kilossa, mikä ylittää hieman pidemmän ajan keskiarvon. Rehuviljoista ohran ja vehnän sadot olivat normaalit ja kauran sekä erityisesti herneen sadot olivat viime vuosia suuremmat. Laadultaan kotimaan sato on pääosin ollut hyvä. Viljan valkuaistasot ovat kuitenkin monin paikoin viime vuoden satoa matalammat.

EU-alueen kokonaissadon ennustetaan olevan noin 5 % viimevuotista pienempi. Vehnän ja ohran sato oli viime vuoden tasolla, mutta maissi on kärsinyt loppukesän kuivuudesta, ja sen sato on jäämässä noin 20 % edellistä vuotta pienemmäksi. Maailman tasolla viljan tuotanto ja kulutus ovat IGC:n tilastojen mukaan suunnilleen tasapainossa.

Euroopan viljamarkkinoilla hinnat ovat vahvistuneet hieman sadonkorjuun jälkeen. Mustanmeren viljakuljetusten sujuminen heijastuu välittömästi markkinaan, sillä alueen merkitys maailman viljakaupan tasapainolle on iso. Syksyn aikana on nähty nopeita heilahteluja markkinassa alueelta saatujen uutisten mukaan. Suomessa rehuviljan hinnat ovat vahvistuneet hieman puintikauden lopun hintatasosta. Viljanhinnat Suomessa ovat loka-marraskuun vaihteessa samalla tasolla tai hieman korkeammalla kuin muiden Itämeren alueen maiden hintatasot.

Viljamarkkinoiden näkymä jatkuu edelleen epävarmana. Vallitsevasta maailmantilanteesta johtuen heilahtelut voivat olla isoja suuntaan tai toiseen. Vuoden 2022 määrittämisestä normaalin sadon ansiosta tilanne on kuitenkin Suomen osalta selkeästi viime satokautta parempi.

TEKSTI: Ilkka Ala-Fossi, rehuliiiketoiminnan johtaja, A-Rehu Oy

Atrian tuulipuistohanke etenee

Itikka osuuskunta, Skarta Group ja Atria tiedottivat toukokuussa 2021 perustaneensa Lakeuden Taivaanraapija Oy:n. Yhtiön tavoitteena on rakentaa seitsemän tuulivoimalan puisto Nurmon tehtaan välittömään läheisyyteen. Kaavoitusaloite on hyväksytty ja tuulenmittaukset ovat käynnissä.

Suunnitteilla olevan seitsemän voimalan puiston on määrä tuottaa vuositasolla suunnilleen Nurmon tehtaan kulutuksen verran sähköä.

- Tuulivoimatuotantoa ja sähkön kulutusta ei ole yhdistetty vastaavalla

tavalla aikaisemmin. Tähänastiset selvitykset osoittavat, että alue on teknis-taloudellisesti ja ympäristön kannalta tuulivoiman tuotantoon hyvin soveltuva, kertoo hankkeen osa-aikaisena projekti-päällikkönä toimiva **Anssi Koski** Skarta Energystä.

Atria-konsernin teollisen toiminnan hiilijalanjäljestä 58 % syntyy sähkön hankinnasta. Toteutuessaan hanke vahvistaa yhtiön kilpailukykyä, edistää hiilineutraaliustavoitetta konkreettisoin toimin sekä vahvistaa Itikka osuuskunnan voitonjakokykyä jäsenilleen.

MISSÄ MENNÄÄN?

Tähän mennessä Lakeuden Taivaanraapija on solminut yli 40 maanvuokrasopimusta yli 700 hehtaarin laajuisella hankealueella. Itikka osuuskunta on myös hankkinut alueelta metsätiloja omistukseensa. Vuokrasopimusten hankkiminen aloitettiin syksyllä 2021 **Kari Tuomelan** toimesta. Pitkän uran metsänhoitoyhdistyksessä tehnyt Kari tuntee alueen maanomistajat monien sukupolvien ajalta.

- Moni eri tuulivoimayhtiö oli kiinnostunut alueesta, mutta maanomistajien myönteinen suhtautuminen

maakunnalliseen Atriaan mahdollisti hankkeen etenemisen, Kari kertoo.

Maaliskuussa 2022 Seinäjoen kaupunginhallitus hyväksyi Lakeuden Taivaanraapija Oy:n kaavoitusaloitteen. Yhtiö on käynnistänyt tuulenmittaukset hyödyntämällä muun muassa tehtaan taakse pystytettyä mastoa. Alueen asukkaita tullaan kuulemaan lupaprosessin aikana.

- Mikäli kaavoitukseen liittyvä prosessi etenee parhaalla mahdollisella tavalla, puisto on mahdollista ottaa käyttöön vuosien 2024–2025 aikana, vahvistaa Lakeuden Taivaanraapija Oy:n toimitusjohtaja **Risto Lahti**. ■

LAKEUDEN TAIVAANRAAPIJA OY:N ISOVUOREN HANKE

- Omistajina Itikka osuuskunta (60 %), Skarta Group (30 %) sekä Atria Suomi (10 %)
- Voimaloiden yksikköteho enintään 6,4 MW, kokonaisteho siten enintään 44,8 MW
- Voimaloiden kokonaiskorkeus enintään 270 m
- Investoinnin kustannusarvio yli 50 miljoonaa euroa

Arjen säästöjä

Tämänhetkinen maailmantilanne nostaa maatalojen kustannuksia. Kun kysimme kahdelta perhetilalta, miten heillä on pyritty reagoimaan kasvaviin kuluihin, vastaus oli selvä: kustannus- ja energiatehokkuus ohjaavat päätöksentekoa jatkuvasti, eivät vain kriisiaikana. Tilalliset kertoivat kuitenkin mielellään, mistä arjen säästöjä on heillä haettu.

EMOLA Oy:n Mikael Hallikainen satsaa energia- ja polttoainetehokkuuteen.

EMOLA OY

OMISTAJA:

Mikael ja Sonja Hallikainen

PAIKKAKUNTA: Kaavi, Pohjois-Savo

TUOTANTOSUUNTA:

Luomu emolehmätila

NYKYTOIMINNAN ALOITUSVUOSI: 2003

SÄÄSTÖÄ TYÖTÄ TEHOSTAMALLA

Emolan luomutilalla kasvatetaan emolehmien lisäksi tietysti myös nurmea. Viljelytoiminta edellyttää erilaisia koneita, joiden tehokkuus tekee työstä paitsi edullisempaa myös tekijälle mukavampaa. Viime vuosina Emolalla onkin investoitu koneisiin, jotka helpottavat viljelyprosessia kylvöstä niittoon ja varastointiin asti.

– Nurmen uusimisessa auttaa uusi jyrsin, joka painaa kivet syvemmälle maahan, niin että aikaisempaa kivien keräystä ei tarvitse tehdä ollenkaan. Vaikka pellon jyrsiminen onkin melko hidasta hommaa, sen jälkeen voi kylvää suoraan päälle ilman välivaiheita, mikä tehostaa työtä merkittävästi, Emola Oy:n omistaja ja toimitusjohtaja Mikael Hallikainen kertoo.

– Hydraulisilla laidoilla varustetun paalikärryn ansiosta paalit saadaan tuotua paalauksen jälkeen suoraan navetalle, ilman kiertoreittejä. Säästää valtavasti aikaa ja polttoöljyä, kun tilalla ei tarvitse ajella edestakaisin. Uusi karhotinruuvilla varustettu takaniittokoneemme taas poistaa erillisen karhoitusvaiheen ja varmistaa mullasta puhtaan rehun. Tämä helpottaa työtä ja vähentää eri koneilla ajamista, Hallikainen jatkaa.

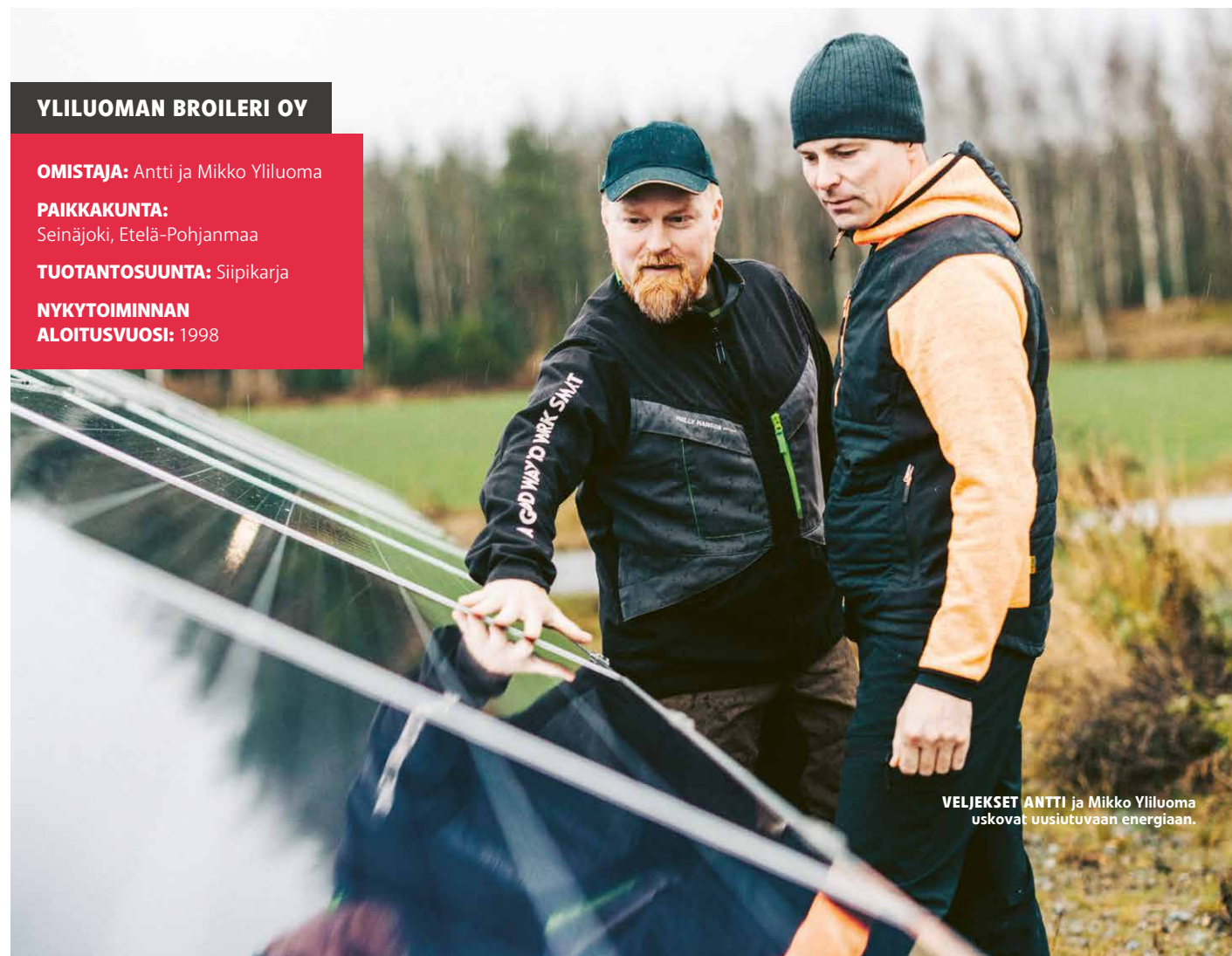
”Tehokkaammat työkoneet säästävät aikaa ja polttoöljyä.”

Tehokkaammat koneet voivat kaiken työajan säästämisen lisäksi olla pitkäikäisempiä, sillä niillä ajetaan vähemmän kilometrejä ja tunteja pellolla. Emolan tilan koneista osa on yhteisomistuksessa yhteistyötilojen kanssa.

ENERGIASYÖPÖT KURIIN

Koska emotilalla tarvitaan talvisin ruokintaan kahta konetta päivittäin, on niiden käyttö helpottunut ja varmistunut kovilakin pakkasilla lämpimän konehallin rakentamisen jälkeen. Hallin lämmitykseen käytetään omaa puuta. Toinen suuri energiasyöppö Emolalla, kuten yleensä kylmäpihatoissa, on eläinten juomakuppien lämmitys.

– Asensimme juomakuppeihin jo ennen nykyistä energiakriisiä termostaatit, jotka ohjaavat ja optimoivat lämmitystä.

YLILUOMAN BROILERI OY

OMISTAJA: Antti ja Mikko Yliluoma

PAIKKAKUNTA:

Seinäjoki, Etelä-Pohjanmaa

TUOTANTOSUUNTA: Siipikarja

NYKYTOIMINNAN

ALOITUSVUOSI: 1998

UUSIUTUVA ENERGIA MAKSAÄ ITSENSÄ TAKAISIN

Veljesten pyörittämällä Yliluoman Broileri -tilalla on panostettu uusiutuvaan energiaan. Munittamoon asennettiin nelisen vuotta sitten aurinkopaneelit, jotka kattavat noin viidenneksen yksikön energiatarpeesta. Koko tilan lämmityksessä taas hyödynnetään haketta, eikä näin ollen fossiilisia lämmitysmuotoja tarvita.

– Investointien taustalla ovat puhtaasti kustannussyt. Olemme laskeneet, että aurinkopaneelit maksavat itsensä takaisin kymmenessä vuodessa. Näillä energian hinnoilla jopa nopeammin. Näin ollen satsaus on kannattava, Antti ja Mikko Yliluoma kertovat.

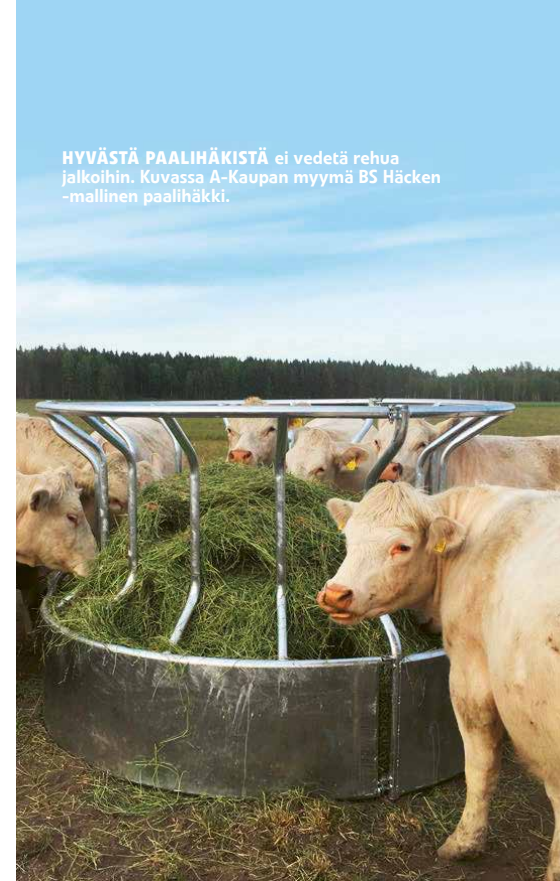
”Omaa tuotantoa hyödynnetään maksimaalisesti.”

Toisena säästövinkkinä Yliluomat nostavat esiin oman tuotannon maksimaalisen hyödyntämisen.

– Viimeisen vuoden aikana oman lannoituksen käyttäminen viljelyssä on tarkentunut entisestään. Vaikka toimimmekin pitkälti ostorehun voimalla, kasvattamon puolella lisäämme ruokintasuunnitelman mukaisesti tehdasrehuun kokonaista itsekasvatettua vehnää. Näin pystymme ainakin osittain säännöstelemään rehukuluja, Yliluomat summaavat.

Valuuko emotilan rehukustannus lantalaan?

Jokaiselta tilalta löytyy tehtävää rehuhävikin vähentämisessä, ja samalla ruokintakustannus ja ympäristökuorma pienenevät. Yleisin rehuhävikin aiheuttaja lienee huono paalihäkki.

HYVÄSTÄ PAALIHÄKISTÄ ei vedetä rehua jalkoihin. Kuvassa A-Kaupan myymä BS Häcken-mallinen paalihäkki.

PIRKOLAN TILALLA

17.–23.10.

Vaa'at laitetaan tilaukseen

Illat hämärtyvät, mutta possuja tulee ja lähtee Pirkolan tilalta tuttuun tapaan. Yrittäjät päätyivät viikon aikana pohtimaan toiminnan kehittämistä, tutustumaan uuteen tekniikkaan, remontoimaan sekä tekemään uusia varustehankintoja. Tulevan kevään valmisteluja jatketaan pelloilla, kunnes loputkin työkoneet on laitettava talviteloille.

TUOTTAJAN VUOSI

Viikko tilalla -juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina. Jokainen tila esittyy vuorollaan Atria Tuottajat -lehdessä ja loput kolme kertovat viikkonsa kuulumiset nettisivuilla.

Lue, miten viikko eteni muilla tiloilla: atriatuottajat.fi/viikkotilalla

YLENSYÖNTI ON MYÖS REHUHÄVIKKIÄ

Mitä tasaisempi on emojen kunto-luokka, arvojärjestys ja tuotantovaihe samassa ruokintaryhmässä, sen hel-pompi on ruokkia eläimet tehokkaasti. Liian sulava rehu ummessa oleville hyväkuntoisille emoille on rehun ra-vinteiden ja kuivikkeen haaskaamista sekä ympäristöä kuormittavaa. Rasva-kerroksen ylenpalttinen kasvattami-nen on energian tuhlausta ja lyhentää usein lehmän käyttöikää.

TASAINEN RUOKINTARYHMÄ TUO RUOKARAUHAN

Ruokintaryhmien muodostaminen vaatii rakennuksilta toiminnal-lisuutta, mutta myös hoitajalta karjasilmää. Pelkällä ryhmittelyllä voi saada kuntoluokat hallintaan, vaikka rehu pysyisi samana. Sarvel-liset tai muuten määräilevät yksilöt voivat pelkoa lietsomalla aiheuttaa rehun vetämistä jalkoihin.

RUOKINTAESTEELLÄ ON MERKITYSTÄ

Emolehmärakennuksen tärkein yksityiskohta on ruokintapöytä. Lehmän asennon on oltava muka-va ja rehuun ylettäminen helppoa. Jos rehua pitää kurotella, sitä vedetään helpommin jalkoihin. Vasikoiden pääsy ruokintapöydälle rehua likaamaan pitäisi estää.

PITKÄKORTINEN JA HUONOSTI MAITTAVA PAALIREHU ON HANKALIN

Emolehmien ruokinnan optimoinnin kannalta olisi hyvä, jos erilaisia kar-kearehujia voitaisiin syöttää sekaisin. Hyviä esimerkkejä ovat apilasäilörehu ja syöttöolki, jotka kumpikin ovat yksi-nään annettuna huonoja vaihtoehtoja. Apevaunulla, silppuavalla paalaajalla tai paalisilppurilla saadaan rehusta ly-hytkortisempaa, jolloin sen vetäminen karsinaan vaikeutuu ja sekoitettavuus muihin rehuihin helpottuu. Emot ovat siitä huolimatta kovia kääntelemään tällaista seosta.

KIVENNÄISTEN HUKKAAMINEN ON KALLISTA TOUHUA

Kivennäisten hintojen noustessa on syytä perehtyä niiden antotapaan. Pysyvätkö kivennäiset irtonaisina ja puhtaina? Kasaantuvatko ne ruo-kintapöydälle, ja kerääntyykö niiden päälle syömättömän rehun kasa, joka työnnetään jossain vaiheessa lanta-laan? Kivennäisten huono maittavuus voi aiheuttaa hukkaa, mutta niin myös se, että niiden annostelua ei voida rajoittaa. Epäsopivan, esimerkiksi liikaa kalsiumia sisältävän kivennäisseoksen syöttäminen voi huonontaa muiden kivennäisten ja hivenaineiden hyväksi-käyttöä, jolloin vaikkapa seleenistä osa hukkaantuu.

REHUN SÄILÖNTÄTAPPIOIHIN EI OLE VARAA

Säilöntäaineen käyttö säilörehun-teossa pitää ravinteet tallessa ja parantaa maittavuutta. Paalien väärin ajoitettu ja huolimaton siirtely, kasaaminen ja muu käsit-tely paalauksen jälkeen voi pilata rehun helposti. Onneksi hallitse-mattomien lintu- ja jyrjätuhojen vastapainoksi on paljon hallitta-vissa olevia säilönnän onnistumi-sen niksejä, joista voit lukea lisää osoitteessa: atriatuottajat.fi/sailorehun-sailontaopas

ASiantuntijan silmin

Vuorovaikutus ja kehitysmuutos näkyvät tuloksissa

Pirkolan tila on tullut vuosien myötä myös minulle tutuksi, vaikka eniten teenkin töitä verkoston emakkotilan kanssa. Avoin vuorovaikutus verkoston sisällä on niin lihasikalan kuin emakkotilan kehityksen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Myös emakkotilalla tulee tietää, miten porsaat lihasikalassa menestyvät, jotta osataan ohjata kehityksen painopisteitä oikein. Ketjussa, johon Pirkolan tila kuuluu, sekä vuorovaikutus kuten myös tulokset ovat erittäin hyviä.

Pirkolan tilan väki on hyvin avointa kehitykselle ja uusille ideoille, ja he myös seuraavat aktiivisesti alan kehitystä sekä tekniikan että toiminnan osalta. Itseäni on erityisesti ilahduttanut se asenne, miten uusiin asioihin suhtaudutaan. Uudet asiat ja hankintaideat he ottavat avoimesti vastaan, ja sen jälkeen harkitsevat ja laskevat, mitä se heillä tarkoittaa, mitä se vaatii ja mitä se antaa. Näiden perusteella onkin sitten hyvä päättää, mitä tehdään. Hylätäänkö idea vai lähdetäänkö sovittamaan sitä omalle tilalle? Pirkolan tilalla on pyritty kehittämään tilakokonaisuutta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Tämä suunnitelmallinen kehittäminen ja panostus näkyy sekä sikalan että peltoviljelyn puolella hyvänä tuottavuutena ja toimivuutena.

Toinen tilaa kuvaava asia on se, että sikalan työt ja merkinnät ovat hyvin systematisoituja. Esimerkiksi huonekohtaisten merkintöjen osalta on hyvin suunniteltu, minne merkataan mitäkin, niin että kaikki tietävät, mitä on tehty. Samoin työvaiheet ovat hyvin mietittyjä. Se onkin tärkeää, sillä tilan töitä hoitaa useampi henkilö.

Marko Övermark

Asiakkuuspäällikkö
Atria Sika

MAANANTAI

Tomppa meni heti aamusta ottamaan possuja vastaan. Viikonloppuna oltiin pitkstä aikaa lomalla, ja valmiiksi puruteltu osasto oli mukava yllätys. Eli aamun ohjelmassa oli myös viikon ensimmäinen teuraskuorma. Yksi osasto lähti tyhjäksi.

Lapsilla on maanantaisin myöhäisempi aamu, joten loppuväki tuli aamusikalaan vähän jäljestä. Peruskierroksen lisäksi aamulla tulleet possut piti lajitella ja merkitä koneelle sekä osastokirjanpitoon. Tyhjentyneelle osastolle laitettiin kastelijat päälle ja osasto likoamaan.

Sikalan jälkeen yhden traktorin pesu. Sen osalta on tämän syksyn hommat tehty. Oli hyvä aika pestä myös toimiston ikkunat kesän pölyistä puhtaaksi. Siinä ohessa lääkekirjapidon merkkausta Sikavaan.

Syksyisin siirretään sikaloitten säiliöihin kertyneet lietteen peltöjen lähellä oleviin etäsäiliöihin valmiiksi odottamaan seuraavaa kevättä. Viikonloppuun aikana oli uuden puolen säiliö saatu jo tyhjäksi, mutta vanhalla puolella oli vielä jonkun verran ajettavaa. Kahdella lietekärryllä siirtoajo käy aika nopsaan.

Iltasella vielä tarkastuskierros sikalassa.

TIISTAI

Aamun sikalakierros. Tiistaisin ohjelmaan kuuluu myös teuraiden laskenta ja teurasilmoitus. Uudella puolella pestiin maanantaina tyhjentynyt osasto. Pihan puolella pesuvuorossa olivat lietekärryt.

Tomppa pakkaili ja lähetti syksyn viljanäytteitä A-Rehulle vilja-analyysijä varten. Satoakin tuli ihan mukavasti. Kylvössä oli pääosin ohraa, lisäksi vehnää ja kauraa.

Syksyisin, puintien ja syysmuokkauksen jälkeen, pelloilla tehdään vielä monenlaisia tulevaa työtä helpottavia ja pellon kuntoa parantavia toimia. Niemispäässä keväällä salaajitetulla pellolla on nyt tasauslankaus aika. Pellon pinnanmuotoilulla voidaan entisestään parantaa peltöjen vesitaloutta.

Viime viikolla salaajituksen jälkeen hajonnut kaivinkone saatiin klenkattua toiseen päähän peltoa odottamaan kuonakuormaa saapuvaksi. Vielä sillä lastaa kuormia, vaikka liikkuminen ei oikein onnistu.

KESKIVIikko

Sikalan aamukierrosten päätteeksi leimattiin tänään iltapäivällä lähtevät teuraat. Saimme pitkstä aikaa vierailijan käymään, kun Atrian uusi aluepäällikkö **Kim Tarvonen** tuli tutustumaan tilaan. Asiaa riitti kahvien ja lounaan lomassa moneksi tunniksi. Päällimmäisenä asiana mieleen jäi teuraiden punnitseminen. Sitä ei meidän tilalla ole vielä tehty, ja siinä on meillä selvä kehityksen paikka. Juttutuokion jälkeen tultiin siihen tulokseen, että vaa'at laitetaan tilaukseen. Varmasti vie aikaa, että punnitus alkaa sujumaan sukkelasti, mutta ainakin Kimin mukaan tulokset ovat vaivan väärti.

Kun Kim oli tekemässä lähtöä, teuraskuski ilmoitti olevansa tulossa. Useammalla osastolla oli harvennusta, ja yksi osasto meni tyhjäksi. Yhteensä lähti 255 sikaa. Lastauksen jälkeen käytävien pesu ja myytyjen teuraiden merkitseminen ruokkijalle. Tyhjä osasto laitettiin likoamaan.

Illalla vielä eilen pestyn lietekärryn rasvausta. Lankauksessa käytettyyn traktoriin oli tullut remonttia, joten huomista aamua varten valjastettiin eri kone valmiiksi lankaukseen.

TORSTAI

Sikaloissa taas peruskierros. Eli kuivikkeiden ja virikkeiden jako ja sottaisten karsinoiden siivous. Olosuhteiden, ruokinnan ja possujen tarkkailua sekä tarvittaessa kipeiden lääkintää. Uudella puolella sai tänään kaksi possuua lääkeä.

Syy lääkitsemisen tarpeelle oli kipeä jalka. Vanhalla puolella pestiin toinen tällä viikolla tyhjentynyt osasto.

Aamukierroksen jälkeen laskujen maksua ja toimistotöitä. Kyntöauralle tehtiin nopsa pesu. Sekin on nyt valmis talviteloille. Niemispäässä pellon tasauksen lisäksi huuhdeltiin tänään salaajia.

Illalla käytiin vielä paikallisen MTK:n tuottajaillalla. Siellä kuultiin muun muassa kunnan maataloustyöryhmän toimista ja tulevasta maatalojen varautumiskoulutuksesta.

PERJANTAI

Aamusikaloiden jälkeen suunnattiin porukalla Ylivieskaan traktorien koeajopäiville. Mukava pitää tietonsa ajan tasalla uusimman tekniikan osalta ja päästä vielä kokeilemaan uusia malleja.

Käytiin myös yhdellä tilalla katsomassa kultivaattoria. Meidän seudulla on pitkään luotettu perinteiseen kyntöön, eikä kultivoimista ole paljoa kokeimuksia. Joitakin vuosia tilalla tehtiin suorakylvöä, mutta satotasot alkoivat vaivihkaa laskea ja palattiin takaisin perinteisempiin menetelmiin. Lähiaikojen suunnitelmissa olisi ottaa kultivointi osaksi tilan maanmuokkausmenetelmiä. Tulevaisuudessa yhä enemmän peltoa tulee jättää kasvipeitteiseksi syksyllä, ja se taas lisää muokkaustarvetta muutenkin kiireiseen kevät aikaan.

Samalla reissulla haettiin vielä suodattimia yhden traktorin öljynvaihtoa varten sekä rikkinäiseen traktoriin varaosat. Ostettiin myös uudet työvalot vanhempaan isoon traktoriin, jotta näkee hyvin tasailla peltoa hämärässäkin.

Illalla vielä asennettiin uudet työvalot paikoilleen, ja lapset pelailivat pleikkarilla toimistolla.

LAUANTAI

Aamusikala, vanhalla puolella tyhjän osaston karsinoiden aitojen remonttia. Väliaitojen muoviset kulmalistat olivat muutamassa karsinassa haljenneet jo vaihtokuntoon. Tilalle laitettiin uudet ruostumattomasta teräksestä. Nyt pitäisi kestää loputtomiin. Lisää samanlaisia osia täytyy hommata varalle, tilausta varten mitailtiin ja laskeskeltiin tarvetta.

Remontin jälkeen tyhjän osaston desinfiointi. Desinfioinnin jälkeen osasto saa kuivua kunnolla.

Maanantaina pestyyn traktoriin vaihdettiin öljyt. Illalla tehtiin herkullisia pussupihvejä tikkuperunoilla ja salaattilalla. Kaikki tietenkin kotimaista. Iltasikalan ja iltatallin jälkeen sauna ja illan tv-ohjelmia.

SUNNUNTAI

Aamusikala. Desinfioitu osasto laitettiin valmiiksi huomisia porsaita varten: reilusti puruja ja kasa olkia jokaiseen karsinaan.

Iltapäivällä niittykämpällä puusavottaa. Puintien aikaan huomattiin, että kämpän vieressä olleeseen isoon kuuseen oli iskenyt salama ja puusta oli irronnut isoja säleitä. Syksyn tuulia puu ei enää kestänyt, ja se oli kaatunut kämpän viereen. Kuusi pienittiin, karsittiin ja kerättiin oksat pois. Nyt on kämpälläkin reilusti polttopuita makkaranpaistoretkiä varten.

Yrittäjäystävien kanssa istahdettiin iltasella hallilla vielä kahveille ja aikaa vierähti akkia tovi poristessa maailman menosta.

Lapsilla on alkanut syysloma. Ensi viikolle koitetaan töiden lomaan keksiä jotain pientä hauskaa yhteistä tekemistä. ■

PIRKOLAN TILA

YRITTÄJÄT:

Lea ja Juha Pirkola
Anniina ja Tomi Pirkola

TUOTANTOSUUNTA:

Sianlihantuotanto

PERUSTETTU: Tila ollut suvussa vuodesta 1723. Sianlihantuotanto alkoi 1970-luvulla. Sukupolvenvaihdos tilalla tehtiin vuonna 2018.

ELÄIMIÄ: 3 700 lihasikapaikkaa. Vanhempi sikala 1 300 paikkaa. Uudempi sikala 2 400 paikkaa. Kotona kissoja, koira ja pari hevosta.

MUUTA: Peltoa on viljelyssä 400 ha. Rehuviljaa viljellään sikojen ruoaksi.

Tuottajalounailla kuultua

Pääsimme vihdoinkin tänä syksynä toteuttamaan tuottajalounastilaisuuksia kahden vuoden tauon jälkeen. Tilaisuuksia oli yhteensä kolmetoista, kahdellatoista paikkakunnalla eri puolilla Suomea. Eteläisin tuottajalounas oli Loimaalla lokakuun lopulla ja pohjoisin lounaspäivä joulukuussa Torniossa.

Reijo Flink totesi avauspuheen-vuorossaan, että vuoden 2021 heikko viljasato sysäsi rehujen hinnan rajuun nousuun Suomessa ja Euroopassa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa mullisti maailman viljamarkkinaa ja nosti tuotantopäntösten hintoja edelleen tämän vuoden puolella. Atria vei läpi markkinahintojen korotuksia kesällä ja syksyllä 2022 lihan tuottajien ahdingon helpottamiseksi.

Jaakko Kohtala esitteli Atria Sika -ketjun sopimustuotannon uudistusta ja sian tuotantomäärän ohjausta lähivuosien aikana. Sianlihan kulutuksen laskiessa tuotantoa sopeutetaan pidemmän aikavälin markkinanäkymään. Sianlihan kulutushan on tänä vuonna jopa elpynyt, kun kuluttajahintojen noustua possusta on tullut kiinnostava lihalaji sekä vähittäiskaupassa että ravintoloiden ruokalistoilla.

Sinikka Hassinen kuvasi nopeaa muutosta naudanlihan tuotannossa: kolmen vuoden vasikkapulasta on kääntynyt tarjontavoittoiseen vasikkamarkkinaan, sillä kasvatuspaikat vähentyvät nopeammin kuin vasioiden määrä. Ensi vuoden alusta voimaan tulevan uuden CAP-ohjelman tukiasiat pohdittavat monia naudanlihan tuottajia, ja tilakohtaisia parhaita ratkaisuja haetaan laskelmilla.

Omistajan ääntä tuottajalounailla käyttivät sekä hallintotuottajat että

osuuskuntien toimitusjohtaja **Risto Lahti**. Osuuskunnat ovat Atrian pääomistajia, ja Atrian menestyksen osuuskunnat tulouttavat sopimustuottajille osuuspääoman korkona. Atrian osuuskunnat ovat vakavaraisia ja pystyvät maksamaan erittäin kilpailukykyisen koron osuuspääomalle.

Tuottajalounaiden keskusteluissa nousi esille muun muassa Atrian kilpailukyky ja tulevaisuuden näkymät. Reijo Flink summasi Atrian menestystekijöitä esimerkiksi hyvässä kunnossa olevat teollisuuslaitokset ja käynnissä olevat investoinnit sekä ruokatalon laajan tuotevalikoiman. ■

**KIITOS KAIKILLE
VUODEN 2022
TUOTTAJALOUNAILLE
OSALLISTUNEILLE!**

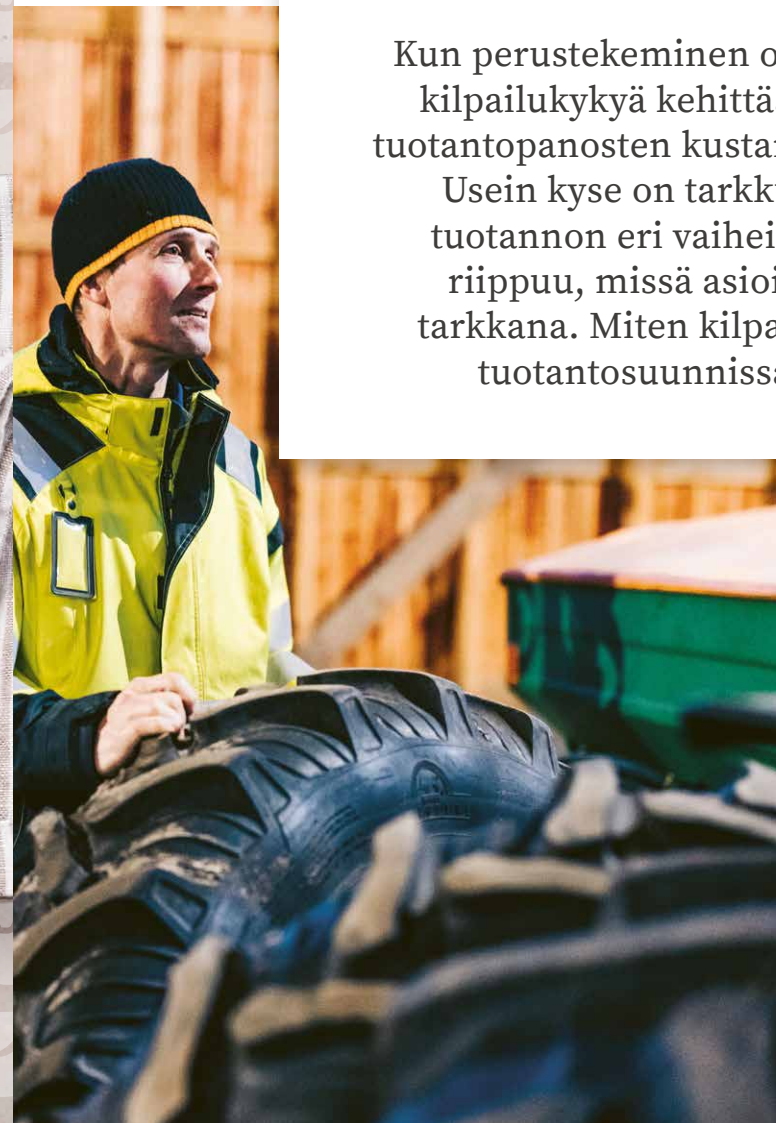
TEKSTI: Laura Lindén, Kind Company

Tarkkuus virittää kilpailukykyä

Kun perustekeminen on hyvin hallussa, voi tilan kilpailukykyä kehittää joko omia työtapoja tai tuotantopanosten kustannustehokkuutta hiomalla.

Usein kyse on tarkkuuden maksimoinnista tuotannon eri vaiheissa. Tuotantosunnasta riippuu, missä asioissa pitää olla erityisen tarkkana. Miten kilpailukykyä tavoitellaan eri tuotantosunnissa? Tuottajat kertovat.

”Pientä pelivaraa”

Koska jokainen kanaerä on erilainen, myös toimintatavat vaihtuvat tilanteen mukaan. Kilpailukykyinen tuotanto edellyttää lintujen painon ja rehunkulutuksen päivittäistä seurantaa sekä onnistunutta hävikin torjuntaa.

Mälikanat Ky:n kahdessa kasvattamossa Seinäjoella on yhteensä noin 75 000 kanaa. Tilan yhdeksäs isäntä **Matti Kortesmäki** asuu perheineen päärakenuksessa ja jatkaa vanhempiensa jo vuonna 1986 aloittamaa työtä broileriyrityksenä. Pienestä asti tehdyt kanala- ja peltotyöt sekä 15 vuoden kokemus kasvattamojen sähkö- ja automaatioasentajana ovat kerryttäneet hiljaista tietoa ja kehittäneet ”kanasilmää”. Tilalla kasvatettavat parvet ovatkin lähes poikkeuksetta tasaisia ja tavoitteiden mukaisia.

– Hyvät tuotantotulokset ovat kivijalka. Tähän hetkeen selvä etu on sopivan kokoinen tila, jossa kanojen hoito on omissa käsissäni. Omien viljelysten ansiosta myös ostoviljan tarve on pieni, Matti kertoo.

Vaikka ohjeet ovat koko Atria Siipi-ketjulle yhtenevät, Matti uskoo, että olosuhteiden ja ruokinnan hienosäädöllä, lintujen kasvun ja terveyden tarkalla seurannalla sekä ennakoinnilla on vaikutuksensa kilpailukykyyn.

– Olen aina pyrkinyt saavuttamaan sopivan painoisen kanan ja 41 kg/m² täyttöasteen, jotta jää pelivaraa. Koskaan ei tiedä, miten hyvin kasvuun lähtö tapahtuu, mutta viimeistään kymmenenteen päivään mennessä on suunnan ja toimenpiteiden oltava selvillä.

Alun tärkeimpinä asioina Matti pitää sitä, että lämpötila kanaloissa on untuvikojen saapuessa aina riittävä, +35 astetta, vaikka ilmankosteustalukko sallisi matalamman lämmön. Aloitushuone on

Powerstartti, joka antaa pelivaraa myös huonommin kasvavan erän kohdalla. Riittävä tauko kasvattamon pesun jälkeen ja hyvä kutteri pitävät lintujen jalkapohjat kunnossa. Matti on tehnyt myös tärkeän havainnon rehuhyötysuhteesta.

– Jos on huonommin kasvava erä, olen reilusti vähentänyt vehnän määrää ruokinassa. Pienellä vehnän määrällä rehuhyötysuhde paranee ja panos-tuotossuhde on muodostunut järkeväksi. Teuraskiloista se raha tulee, Matti kiteyttää.

VEHNÄ POIS PEHKUSTA

Tilalla vertailutietoa kertyy joka osastosta päivä päivältä. Sen perusteella Matilla on keinot selvillä myös hyvin kasvaville untuvikoille.

– Lisään vehnän määrää jo aiemmin, sillä jos lisäys jää myöhäiseen vaiheeseen, on riski, että kanat eivät aina tykkää siitä ja heittelevät sitä pehkuun.

Matti pyrkii muutenkin tarkkailemaan lattialta kanojen syötävissä olevan vehnän määrää. Tämä selittää ainakin osittain tilan alhaiset paastohylkäykset.

– Paastotuksessa olen hyödyntänyt ohjeen mukaisia pisimpiä mahdollisia aikoja, ja jos lattialle on heitetty rehua tai vehnää, yritän saada linnut syömään ne pois jo pari kolme päivää ennen kuljetusta jaksoruokintaa säätämällä.

Tilan vähäisten vesipöhöhylkäysten syystä Matilla on vain arvauksia.

– Kylmällä säällä olen pitänyt hieman suosituksia korkeammat lämpötilat, ettei tule vetoa. ■

KOLME VINKKIÄ

1 Mieti, onko tilalla vielä jotain säästöjä tuovia energiainvestointeja tekemättä. Kortesmäen tilalla omaan hakelämpökukukseen investoitiin vuonna 2013, ja parhaillaan haussa on aurinkopaneelijärjestelmän investointikäytäntö.

2 Tuotantopanosten hankintojen oikealla ajoituksella voi lisätä kilpailukykyä. Vehnän on oltava laadukasta ja hygieenisesti käsiteltyä.

3 Hyvä seurantakirjanpito kanojen painosta ja rehunkulutuksesta sekä tietojen vertailu monta erää taaksepäin auttavat oikeiden toimintatapojen valinnassa. Myös kollegoiden ja Atria Siiven kanssa voi vaihtaa ajatuksia. Se ei maksa mitään.

”Teuraskiloista se raha tulee.”

”Hävikkiä harvemmin tulee”

Kun rehun teossa, säilönnässä, kuljetuksessa ja jakelussa tulee mahdollisimman vähän hävikkiä, ostorehuja tarvitaan vähemmän ja nautatilan kilpailukyky vahvistuu.

Pöytyällä Koskisen tilalla kasvatetaan pitkälti toista tuhatta päästä karjaa ternistä teuraaksi. Päävastuun tilan töistä kantavat veljekset **Petri** ja **Aki Koskinen** sekä isä **Douglas Koskinen**, minkä lisäksi juottamalla on työntekijä huolehtimassa noin 180 ternivasikasta. Noin 400 teiniä sekä loppukasvatuksessa olevat sonnit ja hiehot kuluttavat päivässä 30 tonnia apetta, josta säilörehun osuus on Petrin mukaan noin 18 tonnia. Säilörehun osalta tila pyrkii omavaraisuuteen, mutta viljaa joudutaan myös ostamaan.

– Ensi kesänä nurmella on 320 hehtaaria ja viljalla noin 200 hehtaaria, Petri kertoo.

Koskisten pyrkimyksenä on saada aikaan rehuarvoltaan ja säilönnälliseltä laadultaan mahdollisimman hyvää säilörehua. Säilöntä tehdään yleensä hapolla, mutta tämän vuoden kolmannen rehuerään kokeiltiin biologista säilöntäainetta.

– Biologinen säilöntä kiinnostaa, koska se on hieman edullisempaa kuin happo ja säästäisi ajosilppuria ruosteelta. Kunhan rehu vain säilyisi hyvin, Petri toivoo.

Nykyisellään tilan laakasiiloista ei juuri aiheudu hävikkiä. Säilörehusta on pilaantunut korkeintaan yläkulmia; murskevilja ja tuoreleike on suojattu pilaantumiselta peittämällä ne elintarviketeollisuudelta ostettavalla perunarehulla. Peruna tuo rehuun samalla lisää maittavuutta. Lintujen aiheuttamaa

hävikkiä ja salmonellariskiä on ehkäisty nyt nelisen vuotta nestekaasutykillä.

– Etenkin vasikkakasvattamossa pitää olla siistiä. Siellä eivät hiiret ja linnut saa pomppia ja nokkia rehua, Petri vahvistaa.

KAIKKI HUOLELLA TALTEEN

Rehuhygieniä pyritään Petrin mukaan huomioimaan rehunteon joka vaiheessa: niin peltoa perustettaessa, lietteen levityksessä, karhoutuksessa kuin niitosakin. Lantakarhetta ei saa jäädä rehun kyytiin. Niin ikään siilojen edustat on asfaltoitu, sillä tilalla kyllästyttiin ”kuran seassa pyörimiseen”. Hävikin ehkäisemisestä on tullut kuivien kesien takia entistäkin tärkeämpää.

– Kesän kolmas rehusato ei ollut kovin hyvä, eikä rehua ole ylenpalttisesti. Mutta sen pitäisi riittää. Korsirehun puutetta on paikattu myös viljasta tehdyllä kokoviljasäilörehulla, Petri kertoo.

Eläinten appeet sekoitetaan tilan itselastaavalla apevaunulla, Atrian alkutuotannon asiakkuuspäällikön kanssa tehtyä ruokintasuunnitelmaa noudattaen. Apeseos sisältää tavallisestii säilörehua, murskeviljaa, mäskiä, leikettä ja kivennäisiä. Vaunun vaakaa ja eläinten kasvuja seuraamalla Pekka pyrkii jaksamaan juuri oikean määrän apetta.

– Jotta seuraavaksi jakokerraksi olisi kaikki syöty, mutta niin, ettei eläimillä olisi nälkä – siinä on joka päivä opeteltava. Rehua säästyy, kun ruokintapöydälle ei turhaan jää ylimääräistä. ■

KOLME FAKTAA

1 Jos rehua jää syömättä, ruokintapöytä pitää puhdistaa ennen uuden lisäystä. Muuten vanha rehu alkaa haisemaan, jolloin eläin ei syö hyvääkään rehua sen päältä.

2 Apevaunu sekoittaa appeen huolella, mikä mahdollistaa ruoka- ja panimoteollisuuden sivuvirtojen hyödyntämisen ruokinnassa. Apevaunu silppuaa paalirehunkin niin lyhyeksi, etteivät eläimet saa vedettyä sitä jalkoihinsa liikaantumaa, ja rehua säästyy.

3 Asfaltti tai betoni siilojen edessä auttaa pitämään rehun puhtaana lastauksen aikana. Tasainen piha auttaa myös siinä, että rehua ei varise kauhasta matkalla siilosta apevaunuun. Päällyste on helpompi pitää puhtaana kuin murske.

”Nestekaasutykki pitää varikset ja naakat pois nokkimasta.”

”Pienten tekijöiden summa”

Kuusiston tilalla on takana onnistunut satokausi. Erinomaisten keskisatojen taustalta löytyvät huolellinen työtapo, laaja viljelyn tietotaito sekä aito kiinnostus toiminnan kehittämiseen.

Mika Kuusisto on toiminut viljelijänä Kuusiston tilalla Laihialla jo vuodesta 2000. Viljelykauden työt on viimeisteltä, mutta metsätyöt pitävät Mikan kiireisenä syksyn saavuttua. Tilan noin 130 hehtaarin kokoisella viljelyalalla on tämän kauden aikana kasvanut mallasohraa, kevätvehnää, rapsia ja kauraa, ja näistä A-Rehulle toimitetaan tällä hetkellä vehnää ja kauraa.

Tilan keskimääräinen sato on 6–7 tonnia hehtaarilta, ja Mika on tyytyväinen myös tämän kauden tulokseen – keskisato oli selkeästi yli kuuden tonnin. Rapsi ja kevätvehnä onnistuivat kuluneella viljelykaudella erityisen hyvin, sen sijaan rajut ukkossateet rokottivat mallasohran satoa.

– Rapsin sato oli positiivinen yllätys. Sen tuotto oli tähän mennessä paras viljelijän urallani, Mika iloitsee.

Vaikka säällä on vaikutuksensa satoon, pyritään keskisatoa kasvattamaan tilalla aktiivisesti. Mikalla on tähän hyvin yksinkertainen resepti: viljelyn perusasiat täytyy hoitaa mahdollisimman huolellisesti.

– Vesitalous, ojitukset, kalkitus ja lannoitteet on oltava kunnossa. On tärkeää hoitaa kalkitukset huolella, sillä pH-arvojen tulisi olla erinomaisessa luokassa. Lisäksi käytän muun muassa hiven- ja tautiaineita seurannan mukaan.

Tilalla ei viljellä varhaisia lajikkeita, muttei kaikista myöhäisimpiäkään. Kylvöt pyritään hoitamaan mahdollisimman aikaisin, ja kasvusto kylvetään tiheäksi.

– Keväät ja alkukesät ovat viime aikoina olleet hyvin kuivia, minkä vuoksi pyrin käyttämään siemenmääriä yläkanttiin. Olen huomannut, että tiheään kylväminen kannattaa. Jos kasvusto jää harvaksi, sitä on haastavaa korjata mil-lään toimenpiteillä, Mika tiivistää.

TEKNIKASTA TUKEA TYÖSKENTELYYN

Kuusiston tilalla uutta tekniikkaa hyödynnetään muun muassa satotasojen seuraamisessa ja viljan kuivauksessa, joka onkin noussut viljatilailta syyskauten polttavaksi puheenaiheeksi.

– Meillä on käytössä kevytpolttoöljyllä toimivat kuivurit, mutta osa viljelijöistä on vaihtanut muun muassa hakekui-vureihin. Uudessa kuivurissa olevalla vaa’alla pystymme seuramaan satotasojä lohkoittain, Mika kertoo.

Traktorin automaattiohjaus on puolestaan nopeuttanut työntekoa tilalla jo muutaman kesän ajan. Se ei itsessään paranna satoa, mutta tuo tehokkuutta muokkaustoimenpiteisiin pellolla. Liisäntävyä automaatio-ohjaus ja puimureihin liittyvä uusi tekniikka kiinnostavat Mikaa, ja uusia hankintoja punnitaan jatkuvasti. Tällä hetkellä tilalla hyödynnetään satokarttoja, jotka helpottavat viljelyn seuraamista.

– Olen hyödyntänyt karttapalveluja täsmäviljelyn apuna esimerkiksi lisälannoituksessa. Karttojen avulla voi nähdä lohkojen erot ja vahvistaa omaa käsitystä lohkojen vahvoista kohdista. Ne auttavat hahmottamaan, miten hyvin oman maansa tuntee, Mika toteaa lopuksi. ■

KOLME VINKKIÄ

1 Huolehdi tarkasti viljelyn perusasioista, erityisesti lohkojen hyvästä viljavuuskunnosta.

2 Panosta kalkitukseen ja lannoitteisiin. Vaikka nämä ovat kustannustekijöitä, ja varsinkin lannoitteiden hinnat ovat nousseet viime aikoina, hyvä sato vaatii tuotantopanoksia.

3 On parempi viljellä liian tiheästi kuin liian harvaan. Tiheä kasvusto kestää paremmin kuumuutta ja mahdollistaa hyvän sadon kuivien kausienkin aikana.

”Yritetään saada ihan jokaiselta hehtaarilta mahdollisimman hyvä sato. Sinne kaikki toimenpiteet, työt ja panokset kuitenkin tehdään.”

”Maksimi parempi kuin liian vähän”

Tuotantotulosten seuranta antaa lihasikalalle tietoa myös rehuhyötysuhteesta. Lumbergbackin tilalle on löydetty rehustuskäyrät, joilla rehuhyötysuhde ja lihaprosentti ovat parantuneet.

Jari Smulter pyörittää Lumbergbackin tilalla Maalahdessa 350-paikkaista lihasikalaa. Ala on muuttunut sen jälkeen, kun toiminta vuonna 1999 siirtyi isältä pojalle: porsaita on yhä vaikeampi saada yhdeltä ja samalta tilalta. Jarin pelastukseksi koitui yhteistyö Pohjanmaan Lihan ja emakkosikala West Farmin kanssa.

– On paljon helpompi saada porsaat kasvamaan tasaisesti, kun kaikki tulevat samalta tilalta ja niillä on suurin piirtein sama lähtöpaino, sanoo Jari.

Jokaisen kasvatuserän myötä Jari oppii lisää porsaista ja niiden kasvusta. Uuden erän saapuessa joka 15. viikko Jari lajittelee porsaat heti silmämääräisesti karsinoihin koon mukaan. Hän uskoo, että lajittelu on yksi tärkeä syy onnistuneeseen rehustukseen: kaikki porsaat saavat hyvän alun, kun ne ehtivät syödä kyllikseen ja niin paljon kuin ne pyytävät, neljästi päivässä.

– Pienemmät porsaat menevät eri rehustuskäyrällä kuin suuret. Niiden kanssa aloitan arvosta 1,55 ry/sika/kg/päivä, kun suuremmilla aloitus on 1,6 ry. Siitä lisään kaikkien rehustusta tietokoneen viikkojärjestelmän mukaan noin 3,3 ry/sika/kg/päivä asti, joka on osoittautunut meillä optimiksi, kun olemme testanneet eri maksimeilla. Säätoja teen tarpeen mukaan: kaukalo ei saa olla puhtaaksi nuoltu, vaan sentin verran pitää jäädä pohjalle.

Tilan rehukonsepti on ollut sama jo 20 vuotta, sillä samat komponentit maittavat yhä: ohraproteiini Anoralta, ohrajauho omalta tilalta, vettä sekä lämmintä heraa

Juustoportilta. Jarin yhteyshenkilönä Atria Sika -palvelussa toimiva **Daniel Klockars** auttaa oikean seoksen optimoinnissa analysoimalla tilan ohrasadon ja laitimalla sen perusteella toimivan rehureseptin.

– Päiväkasvat olivat huipussaan vuonna 2015, jolloin pääsin monesti yli 1 030 gramman. Nyt kun aloimme tavoitella parempaa lihakuutta, kasvat ovat noin 1010 g/päivä ja lihaprosentti noin 58,5 %, Jari summaa.

Viime kasvatuserien rehuhyötysuhde on ollut 2,5–2,65 ry/kg lisäkasvua.

TARKKUUS KANNATTAA

Sikalassa porsaat viipyvät enintään 92 päivän ajan. Jari seuraa kasvuja tarkasti ja pyrkii punnitsemaan 70–80 % eläimistä, ennen kuin viimeinen erä lähtee.

– 70 päivän jälkeen alan valita ensimmäiseksi noudettavia. Vaikka kasvu loppuaikana kiihtyy, sika ei saa päästä liian isoksi, muuten jään miinukselle. Mitä paremmin jaksan seurata teuraspainoja ja tehdä teuraiden valintaa, sitä enemmän jää voittoa käteen.

Jari ja Daniel käyvät jokaisen kasvatuserän jälkeen yhdessä läpi tuotannon raportit, eli muun muassa tulokset, rehustuskustannukset ja myyntivoiton.

– Monesti on todettu, että porsaista ei saa tulla liian rasvaisia. Liiallinen ruokinta on johtanut siihen, että rehukustannus on noussut liian kalliiksi. Itseään ei parane huijata. Oma raportointi on hoidettava huolella ensimmäisestä päivästä alkaen, jos haluaa luotettavia tietoja rehustuksen onnistumisesta, Jari sanoo. ■

KOLME FAKTAA

1 Rehuhyötysuhde kertoo, miten tehokkaasti lihasikala muuntaa rehun kasvukiloiksi. Suomessa päiväkohtainen keskiarvo on noin 2,7 ry/kg lisäkasvua. Kohonneilla rehukustannuksilla jokainen 0,1:n parannus rehuhyötysuhteessa tuo noin 3 euroa lisää voittoa per lihasika.

2 Liiallinen rehunkulutus voi johtua komponenttien puutteellisesta jauhatuksesta tai liikaruokinnasta, mikä johtaa huonoon rehuhyötysuhteeseen tai hyvään kasvuun, mutta matalaan lihaprosenttiin. Pitää siis löytää keskitie lihaprosentin ja kasvun suhteen. Yksi kilo rasvaa vaatii enemmän rehua kuin kilo lihaa.

3 Kun rehustus ja olosuhteet sikalassa ovat kunnossa, eläimet pysyvät terveinä ja rauhallisina, mikä tehostaa rehun hyödyntämistä. Lumbergbackin tilalla kuolleisuus on alle 1 %. Tärkeimpiä tekijöitä ovat hyvä päivärytmi, riittävä ilmasto ja lämpö sekä perusteellinen siivous ja kunnossapito erien välillä.

”Mitä parempi seuranta, sitä enemmän jää voittoa käteen.”

Mangaanin puute viljoilla on syytä tiedostaa

Mangaani on erittäin keskeinen ravinne viljoille. Jos viljelykasvi kärsii mangaanin puutteesta, se ei pysty hyödyntämään muitakaan ravinteita hyvin. A-Rehun viime kesän kokeessa tutkittiin, miten mangaanipeittaus vaikuttaa kauran juuristoon ja sitä kautta sadon muodostukseen.

Tiesitkö, että A-Rehun Koskenkorvan tehdas on Suomen suurin yksittäinen kauran käyttäjä? Kauraa kuluu peräti 80 000 tonnia vuodessa.

Mangaani osallistuu kasveissa muun muassa valkuaisaineiden muodostukseen. Tästä syystä on hyvä tiedostaa, että oikea mangaanipitoisuus kasveissa parantaa myös typen hyväksikäyttöä. Mangaanin puutetta esiintyy yleensä viileinä ja märkinä keväänä, ja puutetta aiheuttavat maan korkea pH, korkea multavuus ja alhainen savespitoisuus. Mangaani myös liikkuu huonosti kasvilla. Siksi puute näkyykin aina selvimmin uusimmissa lehdissä. Viljalajeista kaura on herkin ja tämän jälkeen ohra. Kauralla mangaanin puutos aiheuttaa muun muassa harmaalehtilaikkua. Tällöin kauran lehtiin ilmestyy pitkittäisiä ruskeita tai harmahtavia laikkuja tai pieniä keltaisia laikkuja. Lisäksi jyvien ja röyhysten muodostus jää heikoksi. Jos tapaus on lievä, kasvusto näyttää normaalia vaaleammalta. Ohran lehdet jäävät mangaanin puutteessa vaaleanvihreiksi, ja niissä voi olla ruskeita laikkuja tai viiruja.

KAURAN MANGAANIKOE KYLVÖSIEMENELLE

A-Rehun yksi tarkoitus on tuottaa ja osallistua erilaisiin peltoviljelyä tukeviin kokeisiin. Pyrkimyksemme on jakaa hyödyllistä tietoa kotieläintuottajillemme ja sopimusviljelijöillemme. Viime kesänä A-Rehu teki tutkimuskokeen mangaanipeittauksen vaikutuksesta kauran juuristoon ja sitä kautta sadon muodostukseen. Koe toteutettiin Etelä-Pohjanmaalla Kurikan Juvassa. Kokeeseen valikoitui lajikkeeksi Avenue sen suuren jyväkoon ja ison sadonmuodostuspotentialin vuoksi.

KOKEEN ALKUVALMISTELUT

Avenuen sertifioitua siemenet pakattiin pakkaamalla kolmeen eri sakkiiin. Kaikille kolmelle siemenerialle tehtiin peruskäsittelynä peittaus Redigo pro -valmisteella. Tämän lisäksi toinen siemeneriali sai vielä ZM-Grow-mangaaniravinnelisen ja kolmas ZMC-Grow-mangaaniravinnelisen.

Koelohkoksi valikoitui 12,5 hehtaarin lohko, jonka pH on 6,8–6,9. Fosforitaso loholla on hyvä, mutta mangaaniluku on <6, mikä tarkoittaa huonoa maan

”Hivenainepeittauksella voidaan parhaimmillaan saavuttaa jopa 1 100 kg/ha suurempi sato.”

mangaanipitoisuutta. Maan huono mangaanipitoisuus on ongelma etenkin Pohjanmaalla.

KYLVÖSTÄ PUINTIIN

Koelohkolla toteutettiin kaistaleiden välillä täysin identtiset viljelytoimenpiteet. Kylvö tapahtui 13. toukokuuta kolmena eri kaistaleena kahteen kertaan äestettyyn peltoon. Ravinteet lohko sai kahtena erillisenä kertana. Ensimmäisen lannoituksen lohko sai ravinnelietteen muodossa kolme päivää ennen kylvöä (25 tn/ha), ja kylvön yhteydessä lohko sai vielä A-Rehun moniravinnetta (24-3-6-S2: 100

VASEMMALLA KASVUSTO ilman mangaanilisää, keskellä ZM-lisällä ja oikealla ZMC-lisällä.

VASEMMALLA LEHTI ilman mangaanilisää, keskellä ZM-lisällä, oikealla ZMC-lisällä.

kg/ha). Ensimmäinen kaistale kylvettiin Avenuella, joka ei ollut saanut mangaanilisää. Toinen kaistale puolestaan kylvettiin ZM-Grow-ravinnelisen saaneella siemenellä ja kolmas ZMC-Grow-ravinnelisen saaneella siemenellä. Kukin kaistale oli kooltaan noin 2 hehtaaria.

Rikkojen torjunta suoritettiin jokaisella kaistaleella ennen korrenkasvun alkua 6. kesäkuuta täsmälleen samalla tavalla, jolloin rikkakasviaineiden ja korrensäteen lisäksi seokseen lisättiin vielä ZM-Grow-hivenaineliuosta. Lippulehden ilmestyttyä lohkolle (23. kesäkuuta) annettiin vielä tautiaineruiskutuksen yhteydessä ZMC-Grow-hivenainelisiä varmistamaan mangaanin riittävyys.

Puintiaika koitti 9. syyskuuta. Koejärjestelyn virallisesta puinti- ja punnitusvalvonnasta vastasi Etelä-Pohjanmaan ProAgria. Ennen puintia selvitettiin traktorin ja kärryn tyhjäpainot autovaa'alla. Tämän jälkeen kahden hehtaarin kaistaleet puitiin auki ja niistä valittiin satunnaisesti yhden hehtaarin palat, jotka tarkistusmitattiin vielä GPS:n avulla. Puinti suoritettiin ja tädyt kuormat punnittiin.

SELVÄ ERO MANGAANILISILLÄ

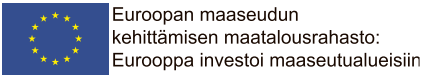
Saatu puintitulos osoitti selvää etua mangaanin puolesta. Ilman mangaanilisää, kaistale antoi kauralle tulokseksi 6 000 kg/ha. ZM-hivenainelisiä antoi huiman eron, tulokseksi tuli peräti 7 105 kg/ha, ja ZMC-hivenainelillä puolestaan 7 075 kg/ha. Itse puinissa havaittiin, että todellisuudessa ZMC-kaistale olisi antanut vielä isomman tuloksen kuin ZM, sillä kaistaleen keskellä oli hieman kuivuutta kärsinyt kohta, mikä selittää hieman huonompaa tulosta ZMC:llä kuin ZM:llä peitatulle kauralle.

Tämä koe osoittaa selvästi, että mangaanilla on erittäin iso rooli jo siemenen juurtumisesta lähtien. Viljan hivenainepeittauksella voidaan siis parhaimmillaan saavuttaa jopa 1 100 kg/ha suurempi sato perinteisesti peitattuun sertifioituun kylvösiemenen verrattuna. Isosta kustannuksesta tässä kohdassa ei voida puhua, sillä kokonaiskustannukset toimenpiteelle eivät maksaneet sen enempää kuin 7 euroa/tonni peitattua siementä. ■

ZM- JA ZMC-GROW -LEHTILANNOITTEET

- Helppo sekoitettavuus – ei tarvitse ruiskuttaa erikseen
- Todetusti sadonlisää, viljoilla jopa yli 1000 kg/ha
- Edullinen hehtaarikustannus
- Soveltuu myös luomuviljelyyn

Älä unohda hiveniä

Monet pohtivat, kuinka viljelyn kannattavuus saadaan taattua tulevaisuudessa. Osa aikoo panostaa vain parhaimpiin lohkoihin, toiset lisäävät palkokasvialaa ja kolmannet käyttävät vähemmän ostolannoitteita. Kustannustason pienentämiseen on hyviä keinoja, mutta väärässä paikassa tehty säästö voi kostautua muualla.

Jotta kalliista lannoitteista saadaan kaikki irti, tarvitaan rin- nalle tasapainoinen ja harkittu kasvinsuojelu sekä hivenlannoitus. Puskan tilalla Ilmajoella selvitettiin Valkuaista pellosta -hankkeen ja Itua ja vastetta -hankkeen yhteispilotissa viljo- jen tautitorjunnan sekä hivenlannoituk- sen vaikutusta ohran satoon ja laatuun.

LAADUKAAT HIVENET TESTISSÄ
 Kokeessa oli mukana A-Rehun tuoteva- likoimasta löytyviä Tracegrow-hivenlan- noitustuotteita. Kokeen hivenlannoitteet olivat ZM, joka sisältää sinkkiä, man- gaania sekä rikkiä, ja ZMC, joka sisältää edellä mainittujen lisäksi kuparia. ZM ja ZMC ovat sulfaattipohjaisia tuotteita, joilla oletetaan olevan luontaisesti homeiden kasvua hillitseviä ominai- suuksia.

PARAS SATO HIVENIEN JA TAUTITORJUNNAN YHDISTELMÄLLÄ
 Kokonaisuudessa koelohko tuot- ti hyvän sadon, mutta paras tulos saavutettiin ZMC:n ja tautiaineen yhdistelmällä, kun taas huonoin sato oli kontrollikaistalla, joka ei saanut hiveniä tai tautiainetta. Satoero näiden kahden välillä oli noin 1 200 kg/ha. Hi- venlannoitusta selvemmin satotasoon vaikutti tautiruisutus, sillä jokainen tautiaineella käsitelty koekaista tuotti paremman sadon kuin kaistat, jotka eivät saaneet tautiainetta. Tautiai- neen käytön vaikutus satoon vaihteli välillä 500–1000 kg/ha. ZM-lisän ja pelkän tautiaineen saaneen koekai- stan välinen ero oli maltillinen. Myös pelkissä hivenkäsittelyissä ZMC erottui edukseen.

HIVENLANNOITUKSELLA KORKEAMPAA LAATUA
 Laadullisesti selvimät erot käsittelyjen välillä tulivat esiin hehtolitrainoissa. Kontrollikaistoilla hehtolitrainot olivat matalimpia, eikä tautiaineen käytöllä yksistään ollut merkitystä lopputuloksen kannalta. Sen sijaan pelkillä hivenillä oli selkeä vaikutus sekä jyväkoko- on että hehto- litrapainoon – sekä ilman tautiainetta että sen kanssa. Valkuaispitoisuudella oli yhteys tautiaineen käyttöön.
 Kokeen perusteella viljan laatu hyötyi hivenlannoitteiden käytöstä. Käytettävällä hivenlannoitustuotteella on merkitystä, ja sitä valitessa kannattaa käyttää aikaa omien peltojen ominaisuuksia pohtien. Tässä kokeessa käytetyt tuotteet olivat yhtä ravinnetta lukuun ottamatta identtiset, mutta toisella saavutettiin parempi satotaso ja toisella piirun verran parempi laatu. ■

Muuttuja	ZMC	ZMC + tautiaine	Kontrolli	Kontrolli + tautiaine	ZM	ZM + tautiaine
Sato kg/ha 14 % kosteus	6000	6800	5600	6200	5700	6400
Valkuaispitoisuus %	13,9	14,2	14,2	14,4	14	14,3
Valkuaissato kg/ha	710	830	690	760	680	780
HLP kg 14 % kosteus	62,7	63,9	60,8	60,7	64,7	66,1
TJP, g	44	44,2	43,7	43,7	44,4	44,5

Atrialainen broileri on tehokkuuden, terveellisyyden ja vastuullisuuden moniottelija

Kuluttajat lopulta päättävät, miten kilpailukykyistä kotimainen broilerituotanto on. Hinta on usein se määräävä tekijä, mutta valintoihin vaikuttavat myös kuluttajan näkemys kananlihan terveellisyydestä, helppoudesta, broilerin hyvinvoinnista sekä ympäristövaikutuksista.

Broileri on tuotantoeläimis- tämme rehunkäyttökyvyiltään tehokkain. Kiloon lihaa tarvi- taan vain vähän yli kaksi kiloa rehua. Rehujen raaka-aineet ovat yli 85-prosenttisesti kotimaisia: rehuveh- nää, kuorittua kauraa ja rehuhernettä. Soijarouheen määrä on saatu puser- rettua jo alle 10 prosenttiin. Silti moni luulee, että broileri syö vain soijaa.
 Meidän arktiset olosuhteemme edellyttävät tiiviitä rakennuksia. Läm- mityksen avulla on pystyttävä pitämään lämpötila jopa 35 asteessa kovillakin pakkasilla. Se vaatii keskuslämmityksen ja automaattisen olosuhdehallintajär- jestelmän, joilla pidetään lämpötila tasaisena ja ilmanlaatu hyvänä koko kanalassa.
 Ammattitaitoisten tuottajien vaalimat huippuolosuhteet pitävät pehkun

kuivana, minkä ansiosta jalkapohjat pysyvät terveinä, ja lintujen on mukava liikkua ja kylpeä kuohkealla pehkulla. Tarkastuseläinlääkärien pisteyttämät jalkapohjat ovatkin yksi tärkeimmistä hyvinvoinnin mittareista ja siinä olem- me maailman parhaita.
KAIKKI SISÄÄN – KAIKKI ULOS
 Salmonellattomuus ja antibiootitto- muus ovat myös kotimaisia kilpai- lutekijöitä. Edelleen luullaan, että broilerit kyllästetään antibiooteilla ja että salmonellariksin takia lihaa on kä- siteltävä tarkasti. Viimeinen antibioot- tikuuri on annettu 12 vuotta sitten, ja salmonellattomuus on ketjullemme kunnia-asia.
 Yksi merkittävimpiä syitä tähän erinomaiseen tilanteeseen on all in-all out -menetelmä eli kertatäyttö ja ker-

tatyhjennys. Muissa maissa harventami- nen kesken kasvatusta on hyvin yleinen toimintatapa. Harvennuksessa tautisul- ku avataan ja bioturva vaarantuu. Eläin- tautien lisäksi tämä lisää salmonella- ja kampylobakteeririskiä.
JÄLJITETTÄVÄÄ HIILIJALANJÄLKEÄ
 Atria on ollut jäljitettävyyden edelläkävi- jä jo vuodesta 2012, jolloin lanseerattiin ensimmäiset tilakohtaisesti merkityt At- ria Perhetilan broilerituotteet. Tuottajat antoivat kasvonsa ja tarinansa kaikkien kuluttajien nähtäväksi.
 Noin vuosi sitten merkitsimme en- simmäisenä maailmassa myös hiilijalan- jäljen kanapaketteihimme. Atrialaisen kanan hiilijalanjälki on noin 40 % pie- nempi kuin keskimäärin maailmassa, ja teemme koko ajan töitä sen pienentämi- seksi edelleen. ■

Maailmanlaajuinen agri benchmark tuottaa tietoa maataloudesta

Atrian alkutuotanto on kumppanina agri benchmark -asiantuntijaverkoston sika- ja nautaverkostoissa. Verkosto pystyy tarjoamaan tieteellisesti johdonmukaisia ja perusteltuja vastauksia strategisiin kysymyksiin politiikan, maatalouden ja maatalousalan päättäjille.

Aagri benchmark -verkoston toiminnan pää tavoitteet ovat tunnistaa ja ymmärtää globaalin maatalouden tulevien trendien ja kehityksen liikkeelle-panevia voimia, analysoida muuttuvien taloudellisten, teknisten ja poliittisten puitteiden vaikutusta maatalouden toimintaan, maatilojen rakenteisiin ja maataloustuotantoon, sekä tarjota olennaista tietoa kaikille asiakkaille, jotka haluavat vahvistaa asemaansa osana globaalia maataloutta.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi agri benchmark luo kestävästä yhteistyöstä osallistujamaiden maatalouden asiantuntijoiden ja viljelijöiden välille, kehittää tehokkaita työkaluja maatalouden alojen maailmanlaajuiseen analysointiin vertailemalla tyypillisiä tiloja (tuotantojärjestelmät, tuotan-

tokustannukset ja kilpailukyky) sekä investoimalla uusiin kumppanuuksiin kehitysmaiden ja nousevien talouksien maatalousasiantuntijoiden kanssa pyrkien hedelmälliseen ja molempia osapuolia hyödyttävään yhteistyöhön maatalousalan sekä valtioiden ja kansallaisjärjestöjen kanssa.

Verkostoa ylläpitävät Thünen Institute of Farm Economics ja global networks gUG (Braunschweig, Saksa), mutta verkostokumppanit ovat kuitenkin agri benchmark -verkoston sydän, ja ne voidaan ryhmitellä neljään kategoriaan.

Tutkimuskumppanit: Tutkimuskumppanit tarjoavat tietoa, asiantuntemusta ja rahoitusta verkostolle. Mukana ovat yliopistot, tutkimuslaitokset, maanviljelijäjärjestöt ja hallitukset. Pääkriteeri kumppanuuksien muodos-

tamiselle on saatavilla oleva asiantuntemus.

Tuottajat ja neuvojat: Kaikki tutkimuskumppanit tekevät tiivistä yhteistyötä maansa tuottajien ja neuvonantajien kanssa. He tarjoavat tila- ja johtamistietoja kohderyhmäkeskustelujen kautta. Vastineeksi he saavat kuvan "omati-lastaan" kansallisessa, alueellisessa ja maailmanlaajuisessa vertailussa sekä erityisanalyysin tilojen mukautuksista ja strategioista.

Tukikumppanit: Tukikumppanit tarjoavat verkostolle rahoitusta ja joissain tapauksissa dataa ja tietoa. Vastineeksi he saavat etuoikeutetun pääsyn verkoston tuloksiin ja tapahtumiin. Tukikumppanit ovat kiinnostuneita agri benchmarkin riippumattomasta, ei-poliittisesta asemasta, joka takaa luotettavan tiedon.

Institutionaaliset kumppanit: Instituutiokumppanit ovat globaaleja organisaatioita sekä tuottajia, toimialoja ja muita toimialojen sidosryhmiä edustavia instituutioita. He tunnustavat verkoston arvon ja hyödyt politiikalle ja teollisuudelle.

Atria Nauta liittyi osaksi agri benchmark beef and sheep -verkostoa vuoden 2019 alussa. Saman kevään aikana saimme ensimmäisen tyyppitilan mukaan vertailuaineistoon. Agri benchmark -verkoston sisältämää tietoa voidaan kuvata tietopankiksi, johon kerätään maittain virtuaalisia tyyppitiloja.

TYYPPI TILA EDUSTAA TUOTANTOSUUNTAANSA

Verkoston tiedonkeruustandardin mukaisesti luodut tyyppitilat eivät edusta mitään yksittäistä olemassa olevaa oikeaa tilaa. Osaksi tietopankkia tulevat tilat on luotu

edustamaan tuotantosuuntansa mukaisia tyypillisiä tiloja eri maissa ja tuotantoalueilla. Nautaverkoston ensimmäinen tila Suomesta edusti vuoden 2018 kansallisen aineistosta rakennettua loppukasvatustilaa, joka edustaisi tyypillisimmillään suomalaista loppukasvatustilaa. Tällainen tyyppitila sijaitsee pohjoisella Etelä-Pohjanmaalla ja kasvattaa maitorotuisia sonneja ternistä teuraaksi 115 kappaletta vuodessa.

Samalla tavalla verkoston mallien mukaan rakennetaan muitakin suomalaisia tuotantomuotoja ja tilakokoja edustavia tyyppitiloja, kuten emolehmätiloja sekä sikatiloja. Atrian tyyppitilat edustavat Suomea tuossa kokonaisuudessa. Tyyppitilat päivitetään vuosittain, jotta niiden antama tieto olisi vertailukelpoista ja ajantasaista muiden verkostomaiden tilojen kanssa. ■

MIKÄ ON AGRI BENCHMARK?

- Agri benchmark -verkosto on maailmanlaajuinen maa- ja puutarhatalouden keskeisten tuotantoalojen eri organisaatioiden asiantuntijoista, neuvojista ja tuottajista koostuva yhteisö.
- Verkoston toimijat käyttävät kansainvälisesti standardoituja menetelmiä tilojen, tuotantojärjestelmien ja niiden kannattavuuden analysointiin. Näin maatilatason tietämys yhdistyy kansainvälisten hyödyke-markkinoiden ja arvoketjujen analyysiin.
- Toiminta on ei-poliittista ja voittoa tavoittelematonta. Verkoston säännöt ja arvot on laadittu yhteisellä sopimuksella.
- Menetelmät ja tärkeimmät tulokset ovat jatkuvassa laadunvarmistusprosessissa ja avoimia julkiselle keskustelulle.
- Verkoston ylläpitäjiä ovat Thünen Institute of Farm Economics ja global networks gUG (Braunschweig, Saksa).

Lisätietoa verkostosta:
www.agribenchmark.org

Vertailutietoa kansainvälisestä sianlihantuotannosta

Sianlihantuotanto on kovien paineiden alla lähes kaikkialla maailmassa. Erilaiset vaateet asettavat eri maanosat eriarvoiseen asemaan kilpailukyvyyn osalta. Myös Euroopan sisällä maiden erilaiset tulkinnat EU:n lainsäädännöstä vaikuttavat paljon kilpailukykyyn. Pohjois-Euroopassa paine imagolliselle ”kasvojen kohotukselle” on kova niin hyvinvoinnin, ympäristön kuin bioturvallisuuden osalta. Kaikki tämä vaikuttaa kilpailukykyyn.

Maanosien välisessä sianlihantuotannon vertailussa eurooppalainen sianlihantuotanto perustuu enemmän perhetilamalliin, kun taas USA perustaa teollisen mittakaavan ja alhaisen kustannuksen tuotantoon. USA:n tuotanto on erittäin kilpailukykyinen, ja se voi helposti lisätä tuotantoa tarpeen vaatiessa. Myös Kiina on noussut valtavaksi teolliseksi tuotantomahdiksi jättisikaloillaan. Takapihasikalat ovat kadonneet ASF:n myötä. Kerrostalosika-loissa ei eläinten hyvinvointiin panosteta. Euroopassa panostetaan eläinten hyvinvointiin, ympäristötekijöihin ja bioturvallisuuteen, vaikkakin tämä vaihtelee paljon maiden välillä. Saksassa sianlihantuotanto on laskenut noin 12 %. Samaan aikaan sianli-

han kulutus laskee merkittävästi, eikä kulutuksessa ole nähtävissä siirtymää esimerkiksi broilerin lihaan. Saksassa sianlihantuotannon imago on huono, joten kasvojen kohotus vaatisi lisäksi valtavasti investointeja eläinystävällisempään tuotantoon. Tämä tulee todennäköisesti nopeuttamaan tuotannon alasajoa seuraavan viiden vuoden aikana. Saksalaisen sianlihantuotannon kilpailukykyä heikentää tällä hetkellä ASF:n lisäksi valittu kastraatio ratkaisu. Porsaiden kastraatio anestesialla on selvästi kalliimpi kastrointimenetelmä kuin esimerkiksi tanskalaisten käyttämä paikallispuudutus. Tanskasta tuleeekin Saksaan merkittävä määrä selvästi edullisemmalla kastraatiomenetelmällä kastroituja porsaita. Näiden porsaiden tuotantokustannus on alhaisempi.

”Suomalaisilla tiloilla tuottavuus on erinomaisella tasolla sekä porsas- että lihasikatuotannossa.”

Paine hännäntypistämisen lopettamiseen kasvaa Paine sikojen häntien typistämisen lopettamiseen lisääntyy Euroopassa. Pitkähäntäisen sikojen kasvattamisen tiedetään lisäävät kustannuksia ja vievän kilpailukykyä vientimarkkinassa. Saksa on ollut aktiivinen edistämään häntien typistämisen lopettamista, ja hollantilaiset ovat sitoutuneet hännäntypistyksen lopettamiseen vuonna 2030; tanskalaiset

puolestaan tulkitsevat EU-lainsäädäntöä omalla tavallaan ja ovat löytäneet tilaolosuhdepoikkeuksesta mahdollisuuden typistää hännät. Pienemmistä maista esimerkiksi Itävalta tulee kieltämään hännäntypistyksen jollain aikavälillä. Häntien typistämisen lopettaminen vaatii tiloilta investointeja rehustukseen, ilmanvaihtoon ja lattioihin. Lisäksi sikoja on pidettävä väljemmässä, mikä vaatisi joko investointeja tai sikojen vähentämistä. Agri benchmark -aineiston perusteella tehdyn analyysin mukaan muutos aiheuttaisi saksalaisille tiloille noin 3–7 euroa lisäkustannuksen tuotettua porsasta kohden ja lihasioilla 15–23 euroa/lihasika. Tämän vaikutus olisi erittäin tervetullut muutos suomalaisen sianlihantuotannon kilpailukyvyllle.

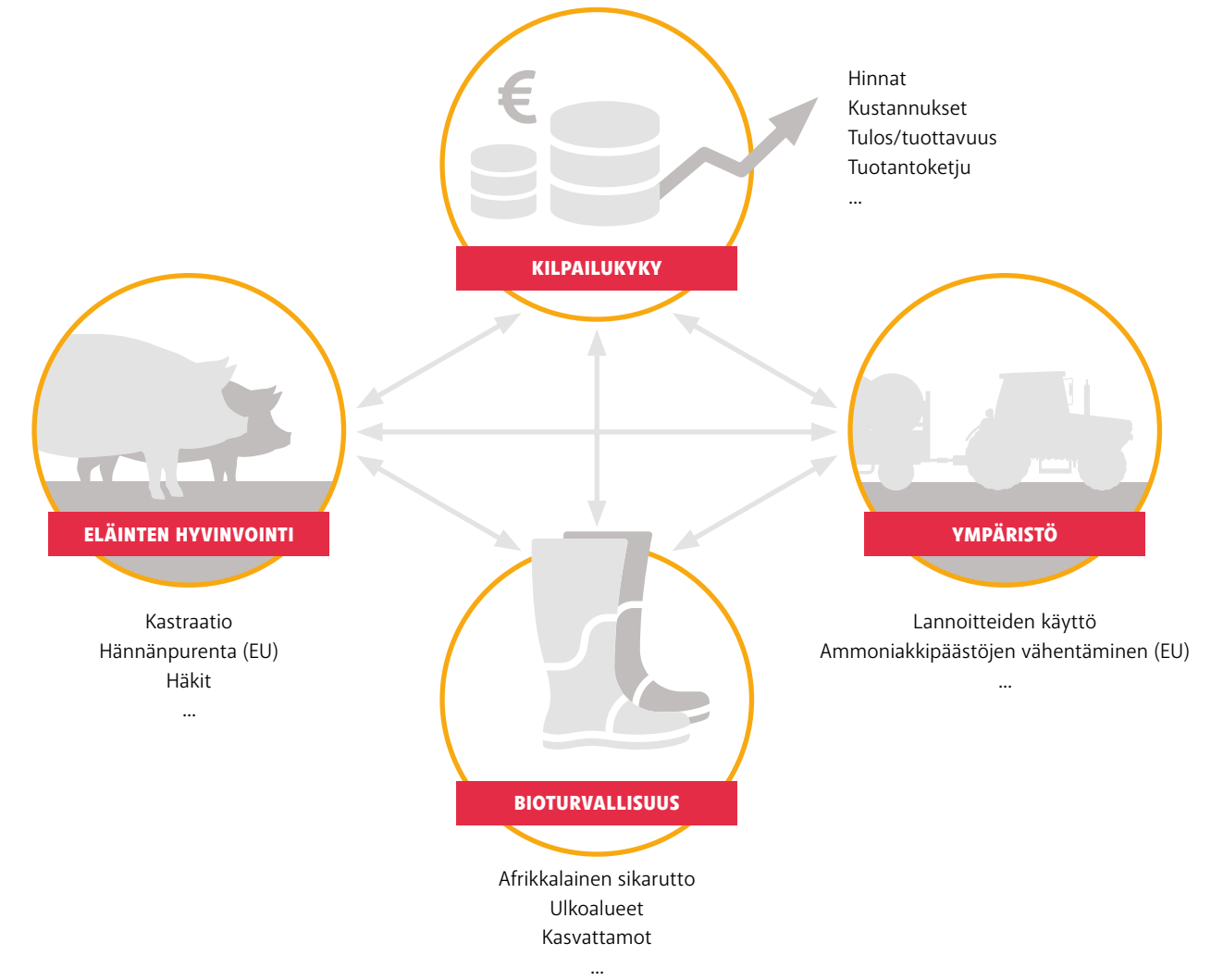
SUOMALAISEN TUOTANNON VAHVUUS ON HYVÄ TUOTTAVUUS Suomalaisilla tiloilla tuottavuus on erinomaisella tasolla sekä porsas- että lihasikatuotannossa. Lihasikatuotannon ruokintakustannus on erittäin kilpailukyinen, ja työn tuottavuus on kohtuullisen hyvällä tasolla, kun verrataan Euroopan isoihin sianlihantuotantomaihin. Porsastuotannossa tiukan kustannuskurin maat Euroopassa pystyvät puristamaan alhaisemman tuotantokustannuksen. Erot ovat suurempia kuin lihasikatuotannossa. Tämän vaikutus rasittaa myös hieman lihasikatuotantoa. Ruokintakustannus ei nouse enää kilpailueduksi, mutta on hyvällä tasolla. Työn tuottavuutta tarkasteltaessa suomalaiset tilat ovat kohtuullisen hyvällä tasolla. Huomattavaa on, että Kiinassa on jo

tiloja, joiden porsastuotannon tuotantokustannus on alhaisempi kuin Euroopassa. Toisaalta esimerkiksi pitkälti tuontiviljan varassa olevan Espanjan sianlihantuotanto tulee olemaan kovien paineiden alla.

AGRI BENCHMARK & SUOMALAINEN SIKA

Agri benchmark -vertailussa on mukana kaksi porsastuotantotilaa ja kaksi lihasikatilaa, jotka kuvaavat tyypillistä suomalaista tuotantoa. Suomalaisen tyyppitilojen aineiston perusteella voidaan mallintaa esimerkiksi pitkähäntäisten sikojen kasvatusta tai kastraatiovaihtoehtojen kustannusta.

SIANLIHANTUOTANNON HAASTEET: PUITE-EHTOJEN NELIKENTTÄ

Lähde: Mandes Verhaagh. Thunen Institute of Farm Economies, practice changes and challenges in pig farming 2022.

Vastuullisuustekojen todentamisella haetaan kilpailuetuja

Vastuullisuusteot, kuten laajeneva antibioottivapaus, sekä toiminnan jatkuva kehittäminen kohti pienempiä hiilidioksidipäästöjä, ovat tärkeitä tekijöitä, jotka erottavat Atrian jo nyt kilpailijoista. Teot eivät kuitenkaan yksinään tee kilpailuetua. Tarvitaan konkreettista ja jatkuvaa mittaamista, todentamista ja varmentamista, jotta vastuullisuudesta saadaan tuottajille ja yritykselle todellista kilpailuetua.

Atrialla on jo monia hienoja saavutuksia vastuullisuusrintamalla. Atria toi esimerkiksi jo kymmenen vuotta sitten markkinoille jäljitettävät tilamerkit kanatuotteet. Toinen hyvä esimerkki on kanatuotteiden ja possunlihan hiilijalanjälkimerkinnot. Ne kertovat siitä, että Atrian alkutuotannon päästöt ovat kansainvälisiä lukuja selvästi pienemmät. Helposti voisi ajatella, että kun laskelmat on kertaluonteisesti tehty, hyvä niin. Ihan maaliin asti se ei kuitenkaan vielä riitä, vahvistaa Atrian vastuullisuusjohtaja **Merja Leino**.

– Kehitystyöhön tarvitaan jatkuvaa mittausta ja luotettavaa mittaristoa, jotta nähdään, millä toimenpiteillä esimerkiksi hiilidioksidipäästöt eniten alenevat. Atria onkin sitoutunut kansainväliseen Science Based Target -aloitteeseen ilmasto- ja ympäristövaikutustensa vähentämiseksi, kertoo Leino.

Toinen oleellinen asia, joka vaikuttaa siihen, saadaanko vastuullisuudesta lisäarvoa ketjuun, liittyy siihen, miten Atria

onnistuu keräämään tietoa ja kertomaan tekemisestään kuluttajille.

– Ei riitä, että sanotaan, että näin hienosti meillä Suomessa yleisesti toimitaan. Tarvitaan tietoa juuri meidän omien tuottajien ja tuotantoketjujen arjen toiminnasta, jolla erotumme valtakunnan massasta, ja josta sitten julkisesti raportoidaan. Siitä informaatiosta meillä on mahdollisuus nostaa hyviä asioita kilpailueduiksi, kertoo Atria alkutuotannon ympäristökestävyyden kehityspäällikkö **Teija Paavola**.

”Tiedonvaihtoa ja -keruuta ollaan nyt kehittämässä, sikaketju etunenässä.”

Atrian koko tuotannon hiilidioksidipäästöistä 88 % on peräisin raaka-aineista, joista valtaosa liittyy lihantuotantoon

tiloilla. Siksi tiedonvaihtoa ja -keruuta Atrian alkutuotannon ja tuottajien välillä ollaan nyt kehittämässä, sikaketju etunenässä. Niin sanotun vastuullisuusindeksin avulla tiloilta on tulevaisuudessa tarkoitus kerätä tarkempia hiilijalanjälkilaskelmia varten tietoa esimerkiksi rehustuksesta, omasta viljelystä, maaperästä, ravinteista, lannan käsittelyketjusta, energiankäytöstä ja polttoaineiden kulutuksesta. Kerätyllä tiedolla tavoitellaan monenlaista hyvää tuotantoketjuille, kunhan toimiva järjestelmä on saatu kehitettyä.

– Tuottajan näkökulmasta oman toiminnan kehittämiseen käytettävissä olevan vertailutiedon määrä lisääntyy ja raportointi helpottuu. Samalla varmistetaan myös tuotannon oikeutus tulevaisuutta ajatellen. Vaateet lisääntyvät jatkuvasti, eikä vain alkutuotannossa, vaan kaikissa hankintaketjuissa, Paavola jatkaa.

Sikä Leino että Paavola uskovat, että atrialaisten perhetilojen tärkeiksi lisäarvoiksi voivat tulevaisuudessa hyvinkin nousta toimiva kiertotalous ja uusiutuvan energian käyttö.

”TÄHÄN EIVÄT KAIKKI PYSTY”

Atrian markkinointijohtaja **Sanna Päällysahon** mukaan kuluttajille kohdistettavassa vastuullisuusviestinnässä pitää puhua yksittäisistä konkreettisista teoista, jotka tuovat luotettavuutta ja samalla erilaistavat Atriaa yrityksenä kilpailijoihin nähden.

– Esimerkiksi antibioottivapaus on possunlihaketjussa merkittävä teko, toki myös kanaketjussa. Se on osoitus meidän uniikista ketjustamme ja tavastamme toimia: pystymme hoitamaan eläimet lääkitsemättä, eli niillä on tilaa ja ne pysyvät terveinä. Tähän eivät kaikki pysty, joten saamme olla siitä tosi ylpeitä. Etenkin kun pystymme jatkossa laajentamaan antibioottivapaata tuotevalikoimaa possutuotteissa, sekä Suomessa että viennissä, Päällysaho sanoo.

ANTIBIOOTTIVAPAU S VALTTINA

Atrialla tuotevalikoimaa kehitetään kuluttajien tarpeet huomioiden. Atria Suomen tuoteryhmäpäällikkö **Eeva Juva** vastaa lihatuoteryhmässä kuluttajatarpeisiin vastaavasta tuotteistamisesta.

– Vastuullisuudesta kiinnostuneiden, tiedostavien kuluttajien määrä on kasvussa. Vaikka Suomessa kuluttaja luottaa todella hyvin kotimaiseen lihan tuotantoon, eläinten hyvinvointi ja sitä kautta antibioottien käyttö ovat nousevia huolenaiheita, Juva kertoo.

Keskimääräistä enemmän antibioottien käytöstä ovat huolissaan naiset, perheelliset ja pariskunnat. He olisivat myös valmiita maksamaan vähän enemmän antibioottivapaista tuotteista. Tilastot kertovat myös, että elintarvikkeiden osalta naiset korostuvat ostopäätöksen tekijöinä. Juuri näihin ostopäätöksiin Atrian antibioottivapaa-merkinnällä pyritään vaikuttamaan.

– Kun paketissa lukee antibioottivapaa, se resonoi hyvää monella tasolla ja voi helpottaa ostopäätöstä. Mikään kaupassa myytävä lihatuote ei luonnollisestikaan sisällä antibiootteja jo varoaikeidenkin takia, mutta Atrian antibioottivapaa-merkintä takaa sen, ettei eläin ole saanut antibiootteja koko elämänsä aikana. Se on nopea vakuutus hyvästä valinnasta, Juva jatkaa.

Yhä laajempi kuluttajajoukko ymmärtää antibioottivapauden merkityksen myös laajemmassa kuvassa. Juvan mukaan he seuraavat uutisia ja ovat tietoisia maailmalla nousevasta ongelmasta, eli antibioottiresistenssien bakteerikantojen kehitymisestä.

– Näiden kuluttajien kohdalla pakkausten antibioottivapaa-merkintä poistaa huolen Atrian lihantuotannosta nimenomaan kansanterveyden näkökulmasta.

KOLME NOLLAA VIENNISSÄ

Lihanviennissä Atrian possutuotteiden antibioottivapaus sekä puhdas ja vastuullinen tuotantotapa ovat nousseet hyvinkin keskeiseen asemaan. Atrian vientijohtaja **Heikki Tynjälän**, mukaan kilpailu maailmanmarkkinoilla on raakaa.

– ”Bulkkilihaa” viedessä on taisteltava maailmanmarkkinahinnoilla, ja silloin meidän pohjoisella tuotantotavallamme on vaikea pärjätä isoja tuottajamaita, kuten Brasiliää, Kiinaa ja Yhdysvaltoja vastaan. Se on kylmää kyytiä. Mutta kun saamme tuotteisiin lisäarvoa esimerkiksi antibioottivapaudella, hinta ei ole enää niin merkittävässä asemassa, ja saamme lihabisnestä kannattavammaksi.

Kiinan Shanghaista käsin Atrian vientiasiakkuuksien parissa työskentelevä Tynjälä vahvistaa, että etenkin Kiinassa ja Japanissa antibioottiresistenssi ja hormonien käyttö lihan tuotannossa vaikuttavat jo kansalaisten arkeen.

– Atrian keskeinen valtti on kolmen nollan yhdistelmä: antibiootti-, hormoni- ja salmonellavapaus. Se on maailmanlaajuisesti harvinaista. Tänä vuonna sikatuotteitamme on lanseerattu Hongkongiin, niitä on levityksessä japanilaisessa kauppaketjussa ja myös isossa ravintolaketjussa. Japanissa uskotaan, että puhdas ruoka on tulevaisuuden trendi, ja uudet sukupolvet kiinnittävät siihen huomiota.

Atrian vieraana Seinäjoella kävi taanoin merkittäviä japanilaisia vieraita isosta tuojayrityksestä omin silmin toteamassa, miten antibioottivapaus toteutuu Atrialla.

– Ei ole helppo juttu vakuuttaa aasialaisia siitä, että tämä meidän tuotteemme on terveellinen ja vielä hyvänmakuisen, sillä niin kaikki muutkin väittävät. Mutta me kävimme heidän kanssaan läpi koko tuotantoketjun, ja he olivat näkemäänsä tyytyväisiä, Tynjälä kehuu.

Myös Euroopan vähittäiskaupassa Atrian viennin lisäarvoja ovat pohjoinen ulottuvuus, antibioottittomuus ja puhdas ruoka ylipäättään.

– Esimerkiksi Saksan Edeka-kaupoissa Atrian tuotteet asetellaan hyllyyn vastuullisuus ja puhtaus huomioiden, Tynjälä vahvistaa. ■

Sopimus-
uudistus on
käynnissä

Atria Sika -ketjussa on käynnistetty syksyllä 2022 mittava sopimus uudistus, jolla pyritään vastaamaan muuttuneen toimintaympäristön tarpeisiin. Uudistuksessa antibioottivapaan sikaketjun laajentamisen lisäksi muulla vastuullisella toiminnalla ja sen todentamisella on keskeinen rooli. Uutta vastuullisuuden todentamisen mallia kehitetään ja pilotoidaan alkuvaiheessa noin 30:llä atrialaisella sikatilalla, minkä jälkeen malli on tarkoitus ulottaa koko ketjuun.

Sopimus uudistuksen tavoitteet

- Porsas- ja teuraslaadun kehittäminen
- Tasapainoinen eläinmäärä suhteessa kapasiteettiin
- Antibioottivapaan sikaketjun laajentaminen
- Vastuullisuuden todentamisen mallin rakentaminen ja skaalaus koko tuotantoketjuun 2025

TEKSTI: Harri Muilu, tuoteryhmäjohtaja, sikarehut, A-Rehu

Suunnistajan
kartta on
sikatilan ”ruoksu”

Tutusta suunnistussanonnasta voi löytää yhtymäkohtia myös sian ruokintaan liittyen. Kartalla kannattaa kuitenkin pysyä, jos mieli hyviä tuloksia.

”Jos maasto ja kartta eivät kohtaa, mennään maaston mukaan”, saattaa olla monelle tuttu suunnistamiseen viittaava sanonta. Sen viestiin ja viisauksen on helppo yhtyä. Jos suunnistaja ei saa karttaa ja maastoa kohtaamaan, kovin nopeaa perillepääsyä, tai suunnistuskiisan tapauksessa, kovin hyviä tuloksia, ei kannata odottaa. Kartalla pysyneet ovat todennäköisesti edellä. Tässä on yhtymäkohtia myös sian ruokintaan. Sanonnan ”karttaa” vastaa sikatilalla ruokintasuunnitelma ja ”maasto” muodostuu tilan ruokintaan liittyvistä käytännön olosuhteista. Samoin kun suunnistajan kannattaa ponnistella sen eteen, että maasto ja kartta kohtaavat, kannattaa sikatilalla pyrkiä siihen, että käytäntö ja ruokintasuunnitelma kohtaavat. ”Kartalla” pysyminen parantaa mahdollisuutta hyviin tuloksiin.

PITÄÄKÖ KARTTA PAIKKANSÄ?

Käytännön toimet ovat ammattilaisille tuttuja, mutta vaativat säännöllisiä toimenpiteitä, jotta tilalla ollaan niin sanotusti asioiden päällä. Varmistettavia kohtia on useita. Onko viljoista ja palkokasveista olemassa analyysitiedot? Jos on, niin onko analyysin pohjana ollut näyte

edustava myös tämän hetken komponentin käytön osalta? Onko ruokintasuunnitelma päivitetty voimassa olevien analyysitietojen ja tuoteselosteiden pohjalta? A-Rehulla voit teettää analyysit ja pitää ruokintasuunnitelman ajan tasalla pitkin vuotta.

**”Varmista, että energia-
arvot ovat oikein ja
kuiva-aine tiedossa.”**

ONKO KARTTA KÄYTÖSSÄ?

Hyvä suunnitelmakaan ei auta mitään, jos se ei ole käytössä. Selvää on, että ruokintasuunnitelman mukaiset reseptit ovat käytössä vasta, kun ne ovat ruokkijan tietokoneella oikein. Atria Sika ruokinta-asiantuntijan kanssa kannattaa käydä läpi, viedäänkö resepti koneelle kuiva-aineeseen, tuorepainoon vai energiaan perustuvalla komponenttijaolla. Varmista, että ruokintasuunnitelman laadinnassa käytetyt komponenttien tiedot on merkitty tarvittavilta osin myös ruokkijan tietokoneelle. Mikäli komponenttien osuudet ovat tietokoneeseen

vietävällä reseptillä kuiva-ainesuhteittain tai energiasuhteittain, varmista, että kunkin komponentin energia-arvo ja sitä vastaava kuiva-aine/kosteus on tietokoneella oikein. Mikäli komponentin kuiva-aineprosentti muuttuu, varmista, että komponentin todellinen kuiva-aine on käytännöllisellä tarkkuudella oikein (siis jos se on muu kuin analysoitu).

Myös rehustuksen tehokkuutta kuivaavan rehuhyötysuhteen seuraaminen suoraan ruokkijan tietokoneelta vaatii, että komponenttien energia-arvot ovat oikein ja kuiva-aine tiedossa. Mikäli toteutat rehunkulutuksen seurannan ja raportoinnin Tuottajan työpöydälle ruokittujen kuiva-aine- tai tuorepainokilojen kautta kertoimella (energiaa per kg) laskien, varmista, että sinulla on käytössäsi oikea tai suunnitelman mukainen kerroin.

Vaikka edellä luetellut asiat ovat monelle tilalle peruskauraa, voi arjen kiireissä jokin asia jäädä varmistamatta, jolloin suunnitelman toteutus sekä tulosten seuraaminen jäävät vajaiksi. Atria Sika -ketjun rehustamisen asiantuntijat auttavat rehuasiakaitamme sekä ”kartan” laadinnassa, että sen käytäntöön viennissä. ■

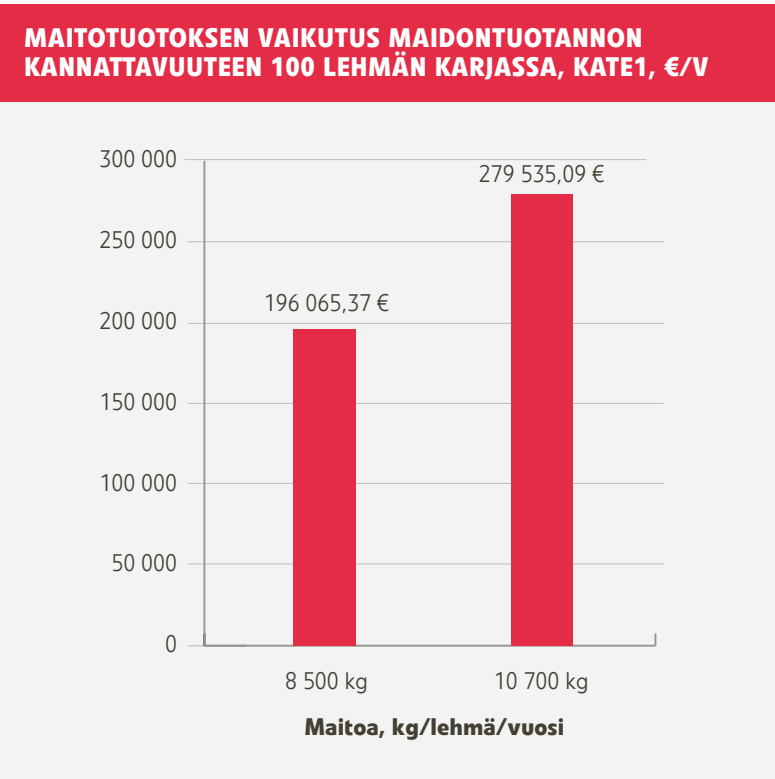
Hyvä tuottavuus, parempi tili

Tulevaisuutta ei voi ennustaa; varmaa on vain se, että olosuhteet muuttuvat jatkuvasti. Ja kun ei voi ennustaa, pitää tehdä parhaansa ja katsoa, mihin se riittää. Nautasuomen hallinnoimissa kehittämishankkeissa ollaan tänäkin syksynä ja talvena perusasioiden äärellä.

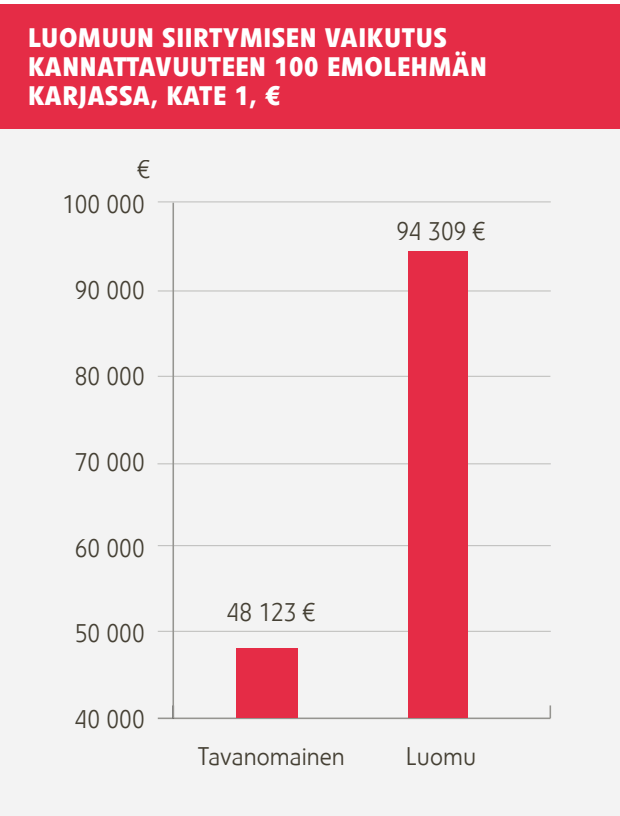
Kuinka pystymme järjestämään niin lihanauta-, emolehmä- kuin maitotilankin tuotannon nykyisissä olosuhteissa niin, että tuotannon kannattavuus olisi mahdollisimman hyvä? Hyvän tuotoksen merkitys kannattavuustekijänä on edelleen kasvanut, kun tuottajahinnat ja tuotantopanosten hinnat ovat nousseet. Tässä jutussa muutamia nostoja pienryhmissä käsitellyistä aiheista.

NYT EI HIMMAILLA MAITOLITROJEN OSALTA

Viime keväänä elettiin hetkellisesti tuotantopanosten ja maidon hinnan suhteen sellaista aikaa, että osalla tiloista oli kannattavaa säästää väkirehuista maitotuotoksen kustannuksella. Maidon tuottajahinnan noustua ja väkirehujen hintojen tultua jonkin verran alaspäin ollaan tällä hetkellä siinä tilanteessa, ettei väkirehuista kannata nipistää tuotoksen kustannuksella. Tuotostaso vaikuttaa erittäin merkittävästi maidontuotannon kannattavuuteen. Siksi lähes aina kannattaa pyrkiä korkeaan tuotokseen. Miten se temppu sitten tehdään? Tuotostasoon vaikuttavat ruokinnan ja eläinaineksen ohella monet muutkin tekijät, ja hyviä

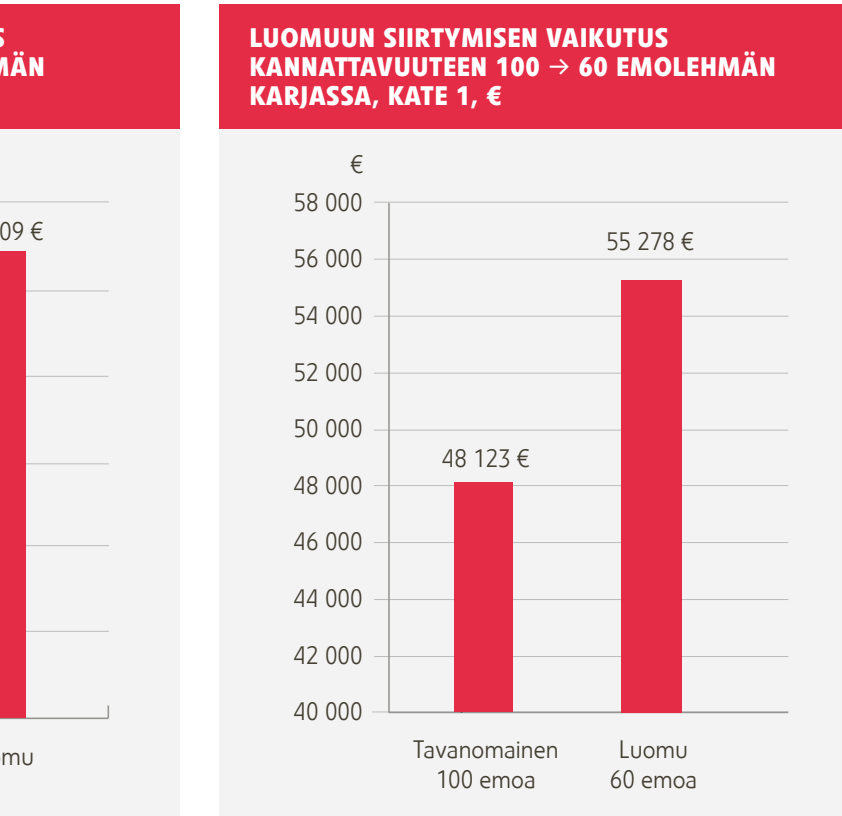

YKSINOMAAN VUOSITUOTOKSEN nousu 8 500 kg:n (päivämaito n. 27 kg) tuotoksesta 10 700 kg:aan (päivämaito n. 35 kg) tuottaa vuodessa 83 500 euroa paremman katteen (n. 835 €/lehmä/vuosi). Laskelmissa on otettu huomioon korkeamman tuotoksen vaatima rehukustannusten ja muiden muuttuvien kulujen nousu.

”Väkirehun määrällä ja laadulla pitoisuuksiin voidaan saada aikaan nopeatkin muutoksia.”

käytäntöjä puretaan ja jaetaan esimerkiksi pienryhmien tapaamisissa. Maidon pitoisuushinnoittelu kiittää tuottajaa hyvistä maidon pitoisuuksista. Lehmien jalostus parantaa rasva- ja valkuaispitoisuuksia pitkällä aikavälillä, ja väkirehun määrällä ja laadulla voidaan saada aikaan nopeatkin muutoksia. Tärkein yksittäinen pitoisuuksiin vaikuttava tekijä on kuitenkin säilönnällisesti ja ravintoarvoiltaan hyvälaatuinen säilörehu, jota on vapaasti tarjolla. Rehuraaka-aineen laatu, korjuuajankohta ja säilönnän onnistuminen (säilöntäaine, tiiviys ja suoja/kate) yhdessä vaikuttavat siihen, kuinka hyvää säilörehusta saadaan. Jos hyvät pitoisuudet nostavat tilan maitolitrant hintaa esimerkiksi viisi senttiä, merkitsee se miljoona litraa tuottavalla tilalla 50 000 euroa/vuosi – säilönnästä ei siis kannata tinkiä.

HIEHOKASVATUS NYKYISIN MERKITTÄVÄSTI KALLIIMPAA
 Maitotilojen osalta lehmien kestävyys korostuu entisestään. Laskimme, että uudistusprosentin pienentyessä 35 prosentista 25:een, saavutetaan sadan lehmän karjassa vuositasona jopa 28 000 euroa parempi nettovoitto (ottaen huomioon kiinteät ja muuttuvat kustannukset sekä työkustannukset). Jos poistoprosentti on korkea, hiehoja tarvitaan enemmän, ja nykyhinnoilla niiden kasvattaminen on entistä kalliimpaa. Nuoret lehmät yleensä myös tuottavat vähemmän kuin vanhemmat lehmät. Tämä puolestaan näkyy karjan keskituotoksessa. Kestävät lehmät eivät kuitenkaan ilmesty navettaan tyhjistä, vaan ne ovat ennen kaikkea pitkäjänteisen jalostustyön tulosta. Jalostuksen ohella myös navetan olosuhteilla ja hoidolla on suuri vaikutus etenkin terveyteen perustuviin poistoihin.

LUOMU EMOTILAN KANNATTAVUUDEN EDELLYTYKSENÄ?
 Yksi merkittävimmistä asioista emolehmätilan kannattavuudelle on luomu. Taloustarkastelussa luomuun siirtyminen vaikutti kannattavuuteen positiivisesti jopa siinä tapauksessa,

että lisämaata ei olisi mahdollista hankkia ja emoja pitäisi rehun riittävyyden vuoksi vähentää 40 prosenttia. Jos taas peltoalaa on mahdollista lisätä ja eläinmäärä pitää samana, on ero luomun hyväksi jopa 46 000 euroa vuodessa. Miten tällaisiin lukuihin päästään? Laskelmissa suurin vaikutus on säilörehun hinnalla, jota luomutuet laskevat. Säästöjä saadaan myös lannoitekuluista. Satotasojen ero on huomioitu tavanomaisen tilan hyväksi käyttäen nurmen tuotantokustannuslaskurin aineistosta saatuja keskisatoja: 7 150 kg ka/ha (tavanomainen) ja 4500 kg ka/ha (luomu). Säilörehun tuotantokustannuksella on merkittävä vaikutus myös ilman luomunäkökulmaa. Emolehmätiloilla yksinään säilörehun tuotantokustannuksen laskeminen 17 sentistä kuiva-ainekilolta 13 senttiin/kg ka tuottaa vuositasona sadan emon karjassa liki 18 500 euroa paremman tuloksen. Oman säilörehun tuotantokustannus kannattaakin laskea. Ilmaisen laskurin voit ladata: atriatuottajat.fi/sailorehulaskuri

Laskelmat on toteutettu Tuottava Emolehmä-, Märehtijöissä tulevaisuus- sekä Menestyvä ja ilmastokestävä karjalalous -hankkeiden toimesta.

Bioturvan täytyy kehittyä koko ajan

Eläinten terveyden ylläpitäminen on kotieläintilan tärkeimpiä töitä. Annu ja Marko Jantusen resepti hyvään eläinterveyteen on huolellinen asioiden suunnittelu, päivittäiset rutiinit sekä asenne – työstä täytyy tykätä.

Luosalan tilalla on kuusi osastoa, yhdessä osastossa on kerrallaan noin 65 vasikkaa. Huomattavan tautiriskin aiheuttaa se, että yhteen osastoon vasikat tulevat jopa 20–30 maitotilalta.

– Tavoitteena on, että vasikat tulisivat kasvatukseen samanikäisinä ja niillä olisi tullessaan ternimaidon tuoma suoja tauteja vastaan. Parasta olisi, jos vasikat tulisivat yhdellä kertaa. Tai ainakin saman vuorokauden sisällä. Vasikkapula tekee kuitenkin sen, että vasikoita tuodaan yhdestä kahteen kertaan viikossa ja ne ovat tullessaan eri-ikäisiä, **Marko Jantunen** kertoo.

Kun vasikat tulevat tilalle, karsina jaetaan kahtia. Niin eri päivinä tulevat eläimet eivät pääse heti kosketuksiin toistensa kanssa. Jos vasikoita tulee pienissä erissä, esimerkiksi 10–15 kerrallaan, näin ei voida tehdä. Vasikoille annetaan nenäsumute RS-virusta vastaan. Rokote antaa suojan taudeilta 10

päivän kuluttua, ja sen jälkeen ryhmät yhdistetään.

TAUTISUOJAUS HUOMIOON JO RAKENNUSTEN SUUNNITTELUSSA

Luosalan tilalla tautisuojaus on otettu huomioon jo rakennusvaiheessa. Silloin on mietitty eläintilojen ilmanvaihto, eläinten osastointi ja ajolinjat. Juottovasisikoille on kolme lämmintä, ilmatiivistä osastoa. Niistä vasikat siirretään vieroituksen jälkeen omina ryhminään ulos kolmeen kylmäkarsinaan. Osastoissa on runsaasti ilmatilaa. Jantuset pitävät suunnittelua tärkeimpänä tekijänä tautien ehkäisemissä.

– Olosuhteilla on pyritty vaikuttamaan tautien ennaltaehkäisyyn ja eläinten vastustuskykyyn. Suunnittelusta se kaikki lähtee. Kun alusta asti on asiat hyvin suunniteltu, sen jälkeen kaikki on aika helppoa, Marko miettii.

– Kaikki ajolinjat on mietitty. Mitään ristikkäistä ajoa ei ole. Osastot puhdiste-

taan niin, ettei lannanajoa tule ruokintapöydällä, **Annu Jantunen** täydentää.

SUUNNITTELU, TYÖTAVAT JA ASENNE

Tilatasolla tautisuojaus on suunnittelua, asioiden huomioon ottamista ja tapoja tehdä asioita arjessa. Jantuset käyttävät paljon aikaa vasikoiden tarkkailuun. Sairaata eristetään ja hoidetaan heti. Tarvittaessa otetaan uloste- ja syväsiivelynäytteet. Tilan hyvästä tautitilanteesta kertoo se, että huolimatta suuresta vasikkamäärästä, bakteeri- ja virusnäytteitä on lähtenyt tilalta tutkittavaksi vain kerran vuodessa.

– Aina ollaan silmät auki, kun vasikoiden luona ollaan tai ohi kävellään. Vasikoiden joukossa kuljetaan vähintään kaksi kertaa päivässä. Jokainen vasikka laitetaan liikkeelle. Siinä huomaa, jos joku käyttäytyy poikkeavasti, Marko lisää.

– Yleisestä hygieniasta pidetään huolta. Aina vaihdetaan saappaat ja hoito

aloitetaan aina isoimmista pienempiin. Ensin hoidetaan ne eläimet, joiden tiedetään olevan terveitä, Marko kertoo.

– Rehut säilytetään suljetuissa tiloissa niin, etteivät tuhoeläimet pääse niihin käsiksi. Linnut eivät pääse viljoihin. Kaikki on oikeastaan suojattu oikein hyvin, Annu sanoo.

Eläinten lähtiessä osastot pestään huolella ja uudet eläimet siirtyvät aina puhtaisiin tiloihin.

Annu ja Marko korostavat myös tuottajan oman asenteen merkitystä tautien ehkäisyssä.

– Tästä työstä täytyy tykätä. Jos ei tykkää, ei helposti välitä monista asioista. Eläimiä on tarkkailtava, ei voi vain käydä työntämässä rehuja eteen. Karjasilmä kehittyi, kun eläinten kanssa viettää aikaa, Annu sanoo.

TAUTISUOJAUSTA ON KEHITETTÄVÄ KOKO AJAN

Eläinten terveys näkyy kannattavuudessa. Eläinten sairastuminen tietää lisälaskua, kasvun hidastumista sekä vaikuttaa myös työhön.

– Terve eläin tuottaa. Jos eläimet ovat sairaita ne eivät tuota. Tästähän meidän on leipä saatava. Ja onhan terveitä eläimiä mukavampi hoitakin, Marko miettii.

Annu ja Marko käyvät tilansa tautisuojausta läpi säännöllisesti.

– Olemme avoimia toisten ehdotuksille. Jos toinen on kuullut ja lukenut jotain, niin me juttelemme, olisiko siitä meille hyötyä, Annu kertoo.

Tärkeä yhteistyötaho bioturva-asioissa on eläinlääkäri Jaana Häyhä. Hän käy tilalla joka kuukausi nupouttamassa vasikat.

– Yhteistyö Jaanan kanssa on ollut saumatonta. Hän on kiinnostunut asioista ja häneltä saamme aina uusia tietoja. Hän on ollut meille jo kahdeksan vuoden ajan todella iso apu, Annu kiittää.

– Nupoutukseen menee kolmesta neljään tuntia, siinä ajassa keskustellaan tautisuojaukseen liittyvät asiat sekä käydään läpi uudet vasikat. Se auttaa varautumaan, jos jotakin tulisi. Lisäksi Nasevan terveydenhuoltokäynnillä vielä mietitään ja kerrataan kaikkea, Marko sanoo.

Vaikka Jantuset ovat tyytyväisiä tilansa hyvään tautitilanteeseen, on asia pidettävä koko ajan mielen päällä.

– Koko ajan on pakko kehittyä. Eläintaudit ovat lisääntyneet ja uusia tauteja tulee Suomeenkin koko ajan lisää, Annu sanoo. ■

Rehujen varastoinnissa ja suojaamisessa isoin kehittämisen paikka

Suomalaisilla tiloilla tautisuojaus on kansainvälisesti verrattuna hyvällä mallilla. Eläintautien ehkäisyyn on panostettu pitkäjänteisesti ja monet muualla yleiset taudit on saatu pidettyä maan rajojen ulkopuolella.

Eläintautien ehkäisyn ohella myös sopimustuotanto helpottaa tautien hallintaa ja esimerkiksi erityistilanteisiin päästään kiinni Nasevan ja Sikavan kautta.

– Tautitilanne on hyvä, mutta herpaantua ei saa. On ymmärrettävää, että heikko kannattavuus voi syödä motivaatiota. Toisaalta silloin on erityisen tärkeää huolehtia hyvästä tautisuojauksesta. Huono kannattavuus ei tautia kestä, Eläinten terveys ETT:n toiminnanjohtaja **Ina Toppari** sanoo.

Nauttilojen tautisuojausta haastaa se, että monesti vasikat tulevat kasvatukseen monelta eri tilalta. Vasikoiden mukana liikkuu muun muassa hengitystietulehduksia.

– Yksi tärkeimmistä ehkäistävästä tartunnoista on salmonella, Toppari sanoo.

Sikatiloilla on viime vuosina tehty paljon töitä tautisuojauksen eteen ja Biocheck-arvioinnit osoittavat, että kehitys menee oikeaa suuntaan.

– Afrikkalaisen sikaruton (ASF) uhka on kuitenkin edelleen olemassa. Oleellista on ottaa huomioon se, että ASF voi kulkeutua ihmisten mukana. Tautiriskiä nostaa myös Ukrainan tilanne, kun ihmisiä tulee tänne Baltian maiden läpi. Ukrainassa, Puolassa ja Baltiassa ASF-tilanne on edelleen vakava, Toppari muistuttaa.

Myös siipikarjatiloiilla tautitilanne on varsin hyvä. Vakavimman tautiuhan aiheuttaa lintuinfluenssa, jota on vuoden aikana tavattu paljon luonnonlinnuissa. Lintuinfluenssan vaikutukset kohdistuvat yksittäisen tilan lisäksi siipikarjanlihan vientiin, joten taudin seuraukset olisivat merkittävät.

– Rehujen varastoinnissa ja säilytyksessä on kehittämisen paikka kaikissa tuotantosuosuissa. Viime vuosina tartuntojen määrä on lisääntynyt. Salmonellatartunnan lähteenä on usein pidetty ympäristöperäistä tartuntaa. Tartunta on tullut joko suoraan haittaeläinten tai niiden jätösten mukana, tai jätöksillä saastuneesta rehusta. Rehujen suojaaminen linnuilta ja jyrjsijöiltä sekä rehualueen siisteys ovat tärkeitä, Toppari sanoo.

SISÄINEN TAUTISUOJAUS KUNTOON

Sisäinen tautisuojaus on asia, johon etenkin investoivien tilojen pitää kiinnittää huomiota. Tuotantoeläimillä esiintyy erilaisia taudinaiheuttajia, jotka aiheuttavat harmia nuorilla eläimillä, mutta ovat oireettomia myöhäisemmässä kasvatuvaiheessa. Siksi tarvitaan ratkaisuja, joilla taudin leviäminen tilalla voidaan estää.

– Investointeja suunnittelevien pitää miettiä, miten eläinten osastointi ja kertatäyttöisyys järjestetään. Nuoria eläimiä ei tule sijoittaa samaan tilaan vanhempien eläinten kanssa. Vasikkakasvattamoissa osastointi on tärkeää, jotta vasikan mukana mahdollisesti tullut salmonellatartunta ei leviä tilalla aiemmin olleisiin eläimiin. Tartunta pitäisi saada saneerattua mahdollisimman pienestä joukosta, niin sanotusta epidemiologisesta yksiköstä, Toppari sanoo ja jatkaa.

– Työjärjestys ja eläinvirtojen suunta rakennuksen sisällä ovat asioita, mitä jokaisella tilalla voi tehdä. Eivätkä ne välttämättä vaadi isoja investointeja. Ja yksi, mitä kannattaa miettiä on erätaukopesut. Pestäänkö kylmällä vai kuumalla vedellä, käytetäänkö pesuainetta ja desinfioidaanko vielä sen jälkeen.

Eurooppalaisilta korkean tautisuojauksen sikatiloilta Ina Toppari nostaa esille yhden asian mitä Suomessa voitaisiin parantaa: pihapiirien siisteys. Suomesa tilojen pihoiilla on monesti tavaraa ja kasvillisuutta, jotka antavat suojaa haittaeläimille ja mahdollistavat niiden pääsyn rakennusten seinustoille ja edelleen sisään.

– Esimerkiksi Tanskassa ja Hollannissa jalostussikaloiden pihapiirit ovat soraa, asfalttia tai betonia eikä niissä näy kasvillisuutta. Käytävillä ei ole tavaraita. Toki meilläkin on erittäin siistejä tiloja, mutta toisinaan käytäville kertyy tavaraa. Ne vaikeuttavat puhtaanapitoa ja pesua, ja aiheuttavat myös lisätyötä, jos tilalle tulisi saneerattava tauti, Toppari kertoo.

Topparin mielestä tuottajat voivat olla omasta työstään ylpeitä ja näyttää sen myös ulospäin.

– Tiloilla tehdään paljon hyviä asioita. Meillä on hyvät tuotantoluvut ja eläinten terveys ja hyvinvointi on korkealla tasolla, Toppari sanoo.

Kuulumisia Carbo-tiedeseminaarista

A-Tuottajat, Valio ja Yara järjestivät Helsingissä lokakuun lopulla Carbo-tiedeseminaarin. Pääpuhujana kuultiin professori Petteri Taalasta Maailman ilmatieteen järjestöstä.

Professori **Petteri Taalas** työskentelee Maailman ilmatieteen järjestön (WMO) pääsihteerinä. Maailman ilmatieteen järjestö koordinoi muun muassa kasvihuonekaasujen mittausta standardoiduilla menetelmillä kansainvälisesti. Taalaksen mukaan mittaustulokset osoittavat kasvihuonekaasujen – hiilidioksidin, metaanin ja dityppioksidin – pitoisuuksien jatkuvaa nousua ilmakehässä. Tämän seurauksena maapallon pinnan lämpötila nousee ja jäätiköt sulavat. Jäätiköiden sulaessa esimerkiksi Aasiassa ja läntisessä Pohjois-Amerikassa veden virtaus tärkeisiin jokiin vähenee.

ILMASTONMUUTOS ON TOTTA

Maapallon pohjoisimmilla alueilla jäätiköiden sulaminen muuttaa ilmavirtauksia korkea- ja matalapaineiden välillä aaltoileviksi säätiloiksi, joissa pitkät hellejaksot tai viileät kaudet vaivaavat, ja kuivuuskaudet tai tulvia aiheuttavat rankkasateet vaihtelevat. Pohjoisessa

sijaitsevassa Suomessa ilmasto lämpenee kaksi kertaa niin nopeasti kuin maapallolla keskimäärin, ja talvikaudet jopa vielä nopeammin. Talvet lyhenevät, sademäärät todennäköisesti kasvavat ja lämpötilat voivat vaihdella nopeasti.

Taalas toteaa, että ilmastomuutos on kiistattomasti totta ja että jatkossa on olennaista keskittyä muutoksen hidastamiseen ja ilmastomuutoksen vaikutuksiin sopeutumiseen. Ratkaisevaa ilmastomuutoksen hidastamisessa on fossiilisten polttoaineiden käytön radikaali vähentäminen.

Suomi on asettanut maailman kunnianhimoisimman tavoitteen hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä, kun IPCC:n tavoite on vuosi 2050. Kansainvälistä tiukempi tavoitteemme voi toisaalta luoda mahdollisuuksia, mutta aiheuttaa suuria haasteita maa- ja metsätaloudelle. Ilmaston ja biodiversiteetin eli luonnon monimuotoisuuden rinnalla tulisi Taalaksen mukaan huomioida talous, työllisyys ja ruokaturva.

NURMET OVAT RATKAISEVIA

Seminaarissa Luonnonvarakeskus ja Ilmatieteen laitos esittelivät tuoreimpia tutkimustuloksia peltojen hiilensidonasta ja kasvihuonekaasupäästöistä. **Juha Nousiainen** Valiolta kuvasi seminaarissa Valion ilmasto-ohjelmaa, jossa arvoketjun tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Lisäksi Yara ja A-Tuottajat kertoivat omista Carbo-hankkeistaan. Seminaari keräsi yhteensä noin sata osallistujaa paikan päälle ja etäyhteyteen.

Juha Nousiainen totesi omassa puheen-vuorossaan, että miljardi ihmistä asuu maapallolla alueilla, joissa nurmikasvit tuottavat paremman sadon kuin proteiini- ja viljakasvit. Näin on Pohjoismaissaakin. Nurmipohjainen ruuan tuotantojärjestelmä onkin keskeinen ratkaisu maailman väestön ruokkimisessa. Mediassa kasviperäinen, eläinperäinen ja soluteknologialla tuotettu ruoka asetellaan monesti vastakkain, kun tosiasiaa tarvitsemme näitä kaikkia kolmea kasvavan väestön ruokkimiseen. ■

RESEPTIT JOULUUN

Viski-vaahterasiiirappi-glasyyri kinkulle

Kokonaisaika 4 h

Tämän parempaa kinkunkuorrutetta saa hakea! Makea viski-vaahterasiiirappiglaseeraus suolaisen kinkun pinnalla on vastustamattoman hyvä yhdistelmä. Lisää glasyyriä muutama kerros, jotta saat kinkkuun paksun kerroksen herkullista makua.

Raaka-aineet:

2 dl viskiä
2 dl ruskeaa sokeria
2 dl vaahterasiiirappia
2 rkl viinietikkaa
4 rkl soijaa

Koristeeksi:

kokonaisia neilikoita
tuoretta timjamia

Ohje:

- Laita kaikki glasyyriin ainekset kattilaan ja keitä miedolla lämmöllä puoleen määrästä.
- Levitä glasyyriä kinkun pinnalle. Kuorruta kinkkua 225-asteisessa uunissa 10–15 minuuttia. Lisää glasyyriä pintaan paiston aikana muutaman kerran, niin että kaikki glasyyri tulee käytettyä. Koristele kinkku vielä kokonaisilla neilikoilla ja tuoreella timjamilla.

Leikkelekranssi

10 annosta

Kokonaisaika 1 h

Raaka-aineet:

1 pkt Atria Artesaani Ohuen Ohut Kylmäsavuhärkä 100 g
1 pkt Atria Artesaani Ohuen Ohut Kylmäsavukana 100 g
1 pkt Atria Artesaani Ohuen Ohut Kylmäsavukinkku 100 g
1 pkt Atria Artesaani Mureaksi Paahdettu Kanafilee 165 g
1 rasia karhunvatukoita
1 granaattiomenan siemenet
1 appelsiini viipaleina
tuoretta salviaa ja rosmariinia
Chili-inkiväärihilloke
100 g chiliä hienonnettuna (siemenineen)
1 rkl raastettua inkivääriä
2 valkosipulinkynttä
1 dl hillosokeria
1 dl vettä
Sokeroidut kumkvatit
100 g kumkvatteja halkaistuina
1 dl sokeria
1/2 dl vettä

Ohje:

- Laita chili-inkiväärihillokkeen ainekset kattilaan ja keitä miedolla lämmöllä, kunnes neste on haihtunut puoleen. Hienonna sauvasekoittimella ja jäähdytä.
- Laita kumkvatit, sokeri ja vesi kattilaan ja keitä miedolla lämmöllä noin 15 minuuttia, kunnes kumkvatit ovat hieman pehmenneet. Jäähdytä.
- Laita pyöreän vadin keskelle pienempi pyöreä kulho väärinpäin, jotta kranssin keskiosa säilyy pyöreänä. Asettele leikketeet kranssin muotoon vadin reunaan. Lisää joukkoon karhunvatukoita, granaattiomenan siemeniä, appelsiiniäsiivuja, kumkvatteja, chili-inkiväärihilloketta ja tuoreita yrttejä.

**MAKOISA
KINKUNKUORRUTUS
JA NÄYTTÄVÄ
KRANSSI
KRUUNAAVAT
JUHLAPÖYDÄN.**

Maidon- ja lihantuotannon huippuseminaari 11.–12.1.2023

Tammikuussa on mahtava mahdollisuus päästä kuulemaan huippuasiantuntijoita ja tapaamaan kollegoita ajankohtaisten asioiden äärellä! Seminaarin ohjelma ja ilmoittautumiset osoitteessa: atriatuottajat.fi/huippuseminaari-mika-hanke

Nähdään Sarkamessuilla osastolla 3A

Atrian alkutuotanto on jälleen mukana Sarkamessuilla Seinäjoki Areenalla 27.–28.1.2023. Tule tapaamaan asiantuntijoitamme osastolle 3A.

Sarkamessut on kaksipäiväinen maatilarakentamisen, energian ja metsätalouden ammattilaistapahtuma. Sarkassa on näytteilleasettajien lisäksi mielenkiintoisia seminaareja, paneelikeskusteluja ja tietoisuuksia.

heikkilan.tila

Käytä Instagram-julkaisussasi tunnustetta #arehu, niin se saatetaan jakaa seuraavassa Atria Tuottajat -lehdessä.

@HEIKKILAN.TILA Kiireinen ja antoisa päivä, kun tilan emäntä edusti aamulla Yle Turku -radiossa ja illalla piti esittelyä Ruskon Maa- ja Kotitalousnaisille.

LIHA-AKATEMIA 2023 LIPUT MYNNISSÄ NYT!

Vuoden merkittävin liha-alan tapahtuma pidetään paikan päällä Sokos Hotel Tornissa Tampereella 2.–3.2.2023.

Ohjelma on julkaistu ja liput ovat myynnissä nyt, joten varmista paikkasi vuoden odotetuimpaan tapahtumaan osoitteessa atrialihaakatemia.fi.

Katri Leinonen

”Kotimainen, turvallinen ja laadukas ruoka on etuoikeus.”

Parasta ovat asiakaskohtaamiset

Katri Leinonen pitää ruokinnan haasteiden ratkomisesta yhdessä tuottajien kanssa. Silloin kun Katri ei ole tilakäynnillä, hän saattaa hyvinkin työskennellä autosta käsin puhelin korvalla ja läppäri sylissä.

Kuka olet ja mitä teet?

Olen Katri Leinonen, ja aloitin huhtikuussa maitotilojen asiakkuuspäällikkönä Pohjois-Pohjanmaan eteläosissa.

Lempiruokasi?

Laadukkaista raaka-aineista rakkaudella tehty ruoka.

Kerro paras onnistuminen työssäsi?

Parasta työssäni ovat asiakaskohtaamiset. Ruokinnan ongelmien ratkaisu ja yhteistyö tuottajien kanssa tuovat onnistumisen iloa.

Kuvaile asiantuntijuuttasi neljällä sanalla?

Tutkittua tietoa käytäntöön sovellettuna.

Jos saisit käyttää vain yhden neuvon tuottajillemme, niin mikä se olisi?

Arvosta omaa työtäsi.

Minkälainen on sinun normaali työpäiväsi?

Työpäiväni kuluu yleensä tilakäynneillä tai kotitoimistolla, mutta päivät eivät ole koskaan samanlaisia. Tilakäynnit, puhelut ja tietokoneella tehtävät hommat värittävät päivää, ja aika usein niiden yhdistelmän vuoksi istun autossa bussipysäkillä, läppäri sylissä puhumassa puhelimeen.

Mitä Atria-ketjussa työskentely merkitsee sinulle?

Atria-ketjussa työskentely merkitsee minulle sitä, että pääsen antamaan oman panokseni suomalaiselle alkutuotannolle. Kotimainen, turvallinen ja laadukas ruoka on etuoikeus, jonka puolesta on hienoa päästä tekemään työtä.

Täydennä lause: Maailman puhtain ruokaketju alkaa suomalaisten tuottajien työstä.

Loppuvuoden tarjoukset!

LÄMPIMIN KÄSIN TÖIHIN!

Tegera 9128

Lämmin ja vedenpitävä Tegera 9128 on huippuominaisuuksilla varustettu Pro-sarjan talvikäsine. Vedenpitävä kalvo, toimii kosketusnäytöillä, hyvä sormenpääntuma ja huomioväri.

27,50 €

Muista myös muut työvaatteet talvikelleille.

PIENTEN PORSaidEN PELASTUS

YoghurLac

A-Rehu YoghurLac on oiva lisä porsaan ensimmäiselle elinviikolle. Yoghurlacin maitoraaka-aineet, maitohappobakteerit ja elektrolyytit auttavat pientä porsasta eteenpäin. Jogurttimaisen paksuksi sekoitettu juoma ei roisku ympäri karsinaa, ja kärsään jäänyt jogurtti päättyy ennen pitkää porsaan suuhun.

156,18 €

VALOA JA LÄMPÖÄ

Philips 150W lämpölamppu

Kirkas lasi, valkoinen valo, kanta E27

4,96 €

Lämpölamppu suojakupu

2,5 m:n johto, halkaisija 21 cm. Mukana kiinnitysketju.

12,90 €

REHUSIILOT

Kotimaiset JH-Siilon valmistamat rehusiilot ovat loistava tapa kehittää tai lisätä tilasi rehun varastointikapasiteettia. Voit hyödyntää siilon hankinnassa myös A-Rahoitusta.

Kysy tarjous tarpeisiisi sopivasta siilosta A-Kaupalta!

REHUTILAUS VERKKOKAUPASTA

Oletko jo tilannut rehuja A-Rehun verkkokaupasta? Se on helppoa ja vaivatonta, käy kurkkaamassa video A-Kaupan etusivulta osoitteesta a-kauppa.fi.

LAHJAIDEA!

Atria-lahjakortti on hyvä idea esimerkiksi joululahjaksi yhteistyökumppaneille tai työntekijöille.

Lahjakortin saaja voi ostaa kortin arvon edestä (20 € tai 50 €) Atrian tuotteita ruokakaupasta.

Atria®
PERHETILOILTA VUODESTA 1903